

Broj 119. travanj, 2018.

GLASNIK

Kotorvaroškog kraja

Sretan Uskrs!

Izdavač:

Župni ured Rođenja B. D. M.

78220 Kotor Varoš

Tel./fax: 051 785 050

E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net

www.kotorvaroskadolina.com

**Redakcija: Viktorija Barišić, Luca Koroman,
fra Zoran Mandić, fra Juro Tokalić, fra Anto
Šimunović, fra Petar Karajica, fra Marko
Bandalo, fra Stipo Karajica, fra Stipo
Marčinković**

Glavni urednik: Fra Zoran Mandić

Tehnička obrada: Viktorija Barišić

Tiraž: 400 primjeraka

**Tiska: JP „Centar za kulturu, sport i
informiranje“ Kotor Varoš**

Časopis izlazi dvomjesečno

Cijena: 2KM

Cijenjeni čitatelji!

Naš List izlazi već skoro dvadeset godina i ponosni smo na ovaj, za sve nas, veliki projekt. U ovom prošlom vremenu bilo je i uspona i padova. Često smo danima razmišljali što napisati ili objaviti a da Vas, vjerne čitatelje zanima. Uvijek smo nastojali biti oni koji će vjerno prenijeti na papir sve bitnije događaje iz kotorvaroške doline.

Dolaze nam sve teža vremena u financijskom smislu te smo primorani na nepopularan korak: odrediti cijenu našeg Glasnika. Do sada naš List je bio besplatan za čitatelje. Od ovog broja cijena našeg Lista bit će 2 KM. Nadamo se da ćete uvažiti ovaj naš korak kao jedino mogući i opravdani.

Nastojat ćemo da i ubuduće na Vašim stolovima i na policama Glasnik bude glas nade i svjetlije budućnosti iz kotorvaroške doline.

Uredništvo

Tijekom vremena posta trebamo osobito razmatrati trpljenje našeg Gospodina i uživjeti se u njega. Ispitujemo svoju savjest, kako bismo vidjeli kojim smo grijesima izazvali Isusovu bol. Da bi ispravila svoju krivnju i dijelila njegovu bol, želim pojačati svoju pokoru. Želim dobro bdjeti nad svojim očima. Želim paziti na to da su moje misli čiste. Želim njegovati bolesnike s većom ljubaznošću i iskrenim suosjećanjem. Želim se s većom brižljivošću držati šutnje srca, tako da mogu čuti Isusove riječi utjehe i tad mogu ja tješiti njega u siromasima, iza čijih se patnja i bol on krije. Želim u ispovijedi priznati ako sam zanemarila pokoru.

Majka Terezija

Uskrsna poruka

I uskrsnuo treći dan, po Svetom Pismu... ove riječi izgovaramo svake nedjelje na svetoj misi i uvijek dok molimo Vjeronjanje. Kroz ove svete dane razmatrali smo o mucu i smrti Isusa Krista. Duhovna priprava za Uskrs pokazuje nam svu ozbiljnost Isusova života i njegova otkupiteljskog djela spasenja. Isusova poruka nije ostala puka riječ ili mrtvo slovo na papiru, nego je čitav svoj život, sve do smrti na križu, pretvorio u poruku. Biblijska čitanja i liturgijski obredi dali su nam priliku da zastanemo od svakodnevnih obveza i briga te pokušamo više vremena provoditi u molitvi i razmatranju dramatičnih trenutaka Isusova života. Svaki vjernik koji je kroz ovaj sveti tjedan odvojio vrijeme za Boga i otvorio srce Božjoj ljubavi, može iskusiti puninu uskrsne radosti.

Jedan od najvećih strahova koji opterećuju čovjekov život jest strah od smrti. S druge strane Biblija nas uči da grijehom raskidamo zajedništvo s Bogom. Kristovo je uskrsnuće pobjeda nad smrću i grijehom, ono je temelj naše vjere. Sveti Pavao u poslanici Korinćanima obraća se onima

koji ne vjeruju u Kristovo uskrsnuće, te im kaže: „*Ako Krist nije uskrsnuo, uzaludna je vjera vaša, još ste u grijesima.*“ (15,17). Biblijski je stav vrlo jasan: samo onaj tko vjeruje u Kristovo uskrsnuće, može se zvati vjernikom - kršćaninom. A čvrsta vjera u Kristovo uskrsnuće ne zaustavlja se na pukom uvjerenju, nego se očituje u životu svakog iskrenog vjernika. Živimo u svijetu u kome se gotovo ništa ne smatra grijehom, grijeh se ne doživljava kao skretanje s puta Božjega. Takav stav nema ni potrebu za Isusom kao Otkupiteljem, niti za uskrsnućem kao pobjedom nad smrću. Svakom vjerniku ostaje preispitati svoju vjeru u Kristovo uskrsnuće i uskladiti život s tom vjerom.

Neka snaga Kristova Uskrsnuća skine kamen nevjere s našega srca, da otvorimo svoje živote Jedinome koji može očistiti naše savjesti od grijeha i spasiti naš život od smrti vječne. Svim župljanima želimo sretnu i blagoslovljenu svetkovinu Uskrsnuća Gospodinova.

Vaši svećenici Fra Zoran i Fra Juro

Božić 2017. godine

Nakon priprave Adventskoga vremena spremni smo dočekali Polnoćku kojom smo započeli Božićno slavlje. Prostor ispred crkve krasio je lijepo nakićeni bor. I jaslice u crkvi su izuzetno lijepo uklopljene u samu crkvu. Na misi polnoćki se uistinu pjevalo od srca jer božićne pjesme pjeva srce a glas ga prati. Opće poznato je da

hrvatske božićne pjesme spadaju među najljepše božićne pjesme na svijetu. Svečanu svetu misu predvodio je fra Juro Tokalić uz koncelebraciju fra Zorana Mandića.

Božić je prije svega obiteljski blagdan i predstavlja neprocjenjivo vrijeme koje provodimo s obitelji i bližnjima. Božić predstavlja toplinu, druženje i veselje. Božić je najljepši i najsvečaniji blagdan. U ove dane radujemo se Isusovu dolasku i to predstavlja pravu bit Božića.

Nakon Polnoćke, na kojoj se okupio lijep broj vjernika, uobičajeno je čestitanje Božića uz neizbježno pečenje, tople kifle i kuhano vino kao i domaću rakiju. Okupljanje dragih ljudi i druženje s onima koje tijekom godine ne stignemo vidjeti onoliko često koliko bi htjeli najljepši je dar koji dobivamo za Božić svake godine.

Viki

Božić na Sokolinama

Tradicionalno je već postalo da se na treći dan Božića na sv. Ivana održi sveta misa u Sokolinama. Iskoristi se prigoda da i u ovu našu najopustošeniju župu prenesemo božićni ugođaj. Uz nešto više od stotinjak vjernika u župnoj crkvi na Sokolinama slavili smo sv. misu. Za okrepu su se pobrinuli Zlatko Marković – Zlaja, Igor Mandušić – Gile i Šepi, a vjerujem i neki drugi koje nismo spomenuli. Grah je kao i obično bio ukusan pa je upotpunio ugođaj zime. Vjerujem da će onima koji nisu imali prigodu biti na Sokolinama biti malo žao. Svi su se složili da trebamo ovakvih druženja posebice u ovoj našoj najopustošenijoj župi. Zanimljivo je da se na misli okupilo 14 Ivana, a među njima najmlađa Ivona Marković. To smo zabilježili i fotografiranjem.

Viki

Božićna akcija kolača

Jelica Đurić, Neda Narić i Milijana Andrijević

Ove godine ispeklo se oko 50 kg kolača koji su se prodali na Badnjak i sami Božić. Dio kolača ide za potrebe naših usamljenih i bolesnih koje svake godine za njih kupi Ekipa iz Welsa. Iznos od 675,00 KM je, kao što smo već rekli, doniran u KSA i bit će za potrebe najsiromašnijih u župi. Žene su sretno što su na ovaj način mogle pridonijeti ovoj akciji, a inače žene naših župa uvijek su na pomoći župnicima. Sudjeluju u različitim akcijama, organiziraju u dogovoru sa župnikom sve ono što je potrebno u župi.

Od srca hvala svim ženama kao i kupcima što je sve dobro i uspješno provedeno.

Viki

Blagoslov obitelji u našim župama

U Božićno vrijeme tradicionalno je blagoslov obitelji i kuća. Počinje na blagdan sv. Stjepana, a svećenik u obiteljskom domu zaziva i moli Božji blagoslov da članovi obitelji žive kršćanski. Ovaj oblik pohoda crkvenog službenika ponajprije podrazumijeva molitvu za blagoslov u obitelji i životu. To je trenutak i obiteljskog zajedništva kada je obitelj zajedno.

Svi koje smo pohodili s radošću su nas primili i s nama molili. Također su nas i lijepo obdarili i na tome iskreno im zahvaljujemo. U župi Kotor Varoš obišli smo i blagoslovili 153 obitelji.

U župi Vrbanjci obišli smo i blagoslovili 18 obitelji.

Fra Zoran Mandić

Unazad nekoliko godina žene naših župa pokazuju svoju humanost i ljubav prema bližnjima. Postala je tradicija pravljenja i prodaje kolača za Božić i Uskrs, a sav novac od prodaje kolača ide u Kruh svetog Ante za pomoć najpotrebitijima u župi. Ova akcija nikoga ne obvezuje, pokrenuta je u duhu Božićnog darivanja potrebitima.

Župnici su već dugo prije najavili na župnim obavijestima o akciji i pozvali žene da se pridruže tom humanitarnom radu. Svake godine sve više žena se pridružuje ovoj akciji. Sudjelovale su: Anđa - Seka Marić iz župe Vrbanjci i žene župe Kotor Varoš: Mandica Mandušić, Janja i Viktorija Barišić, Ivka, Borka, Branka i Mira Juričević, Ljubica Lovrenović, Luca Marković, Ankica, Sonja i Lidija Verić, Klara Nikolić, Štefica Kovač, Miladinka Marković, Anđa Tomić, Ana Tomić, Slavica Stipić, Mira Petričević, Jela Sakan, Dušica Stolić (Raljić), Mande Bujdo, Ana Antunović,

Popravak velikog prozora na tornju crkve u Zabrdū

U ljetu prošle godine nakon velike oluje ostala je u crkvenom dvorištu kao i čitavom Zabrdū velika pustoš. Možemo slobodno reći da nije bilo ni jedne kuće ni pomoćne zgrade koja nije bila oštećena od jakoga vjetra. Tako je bilo i s našom crkvom sv. Leopolda. Od silovitih udara vjetra stradala je velika staklena čeona površina na crkvi. Unatoč velikim naporima i traženjima istog stakla nismo bili u mogućnosti pronaći adekvatnu zamjenu pa smo morali zamijeniti komplet stolariju na koru crkve. Radove je izvela firma AM-Plast iz Tešnja a sve radove financirali su sinovi Marka, Ilke i Stipe Grgić iz Zabrdū.

Velika im hvala i neka im dragi Bog po zagovoru sv. Leopolda dadne svoj blagoslov.

Fra Zoran Mandić

Sviječnica

2. veljače, po katoličkom kalendaru jest blagdan koji nosi dva imena: Sviječnica i Prikazanje Gospodinovo. Spomendan je događaja kada su, prema propisu Mojsijeva zakona, Josip i Marija donijeli Dijete Isusa u Hram da ga, kao prvorođenca, obredno prikažu Bogu.

Spominjući se toga vjernici u crkvu donose svijeće na blagoslov. U obitelji ova se svijeća pali u različitim prigodama: na velike blagdane, u vrijeme oluje i grmljavine, stavlja se zapaljena u prozor kad mjestom prolazi Tijelovska procesija, nosi na krštenje novorođenčeta i na prvu pričest; stavlja se i u ruku umirućem kao ohrabrenje i znak nade u vječni život... Otuda blagdanu pučko ime – Sviječnica.

I mi smo imali redovite mise u crkvama Zabrdū, Kotor Varošu i Vrbanjcima gdje smo blagoslovili svijeće. Osim svijeća blagoslovili smo i plodove (šećer, jabuke,

slanina, kukuruz i dr.) da bismo se njima mogli poslužiti za sebe kao i za svoje blago, njive i sve ono čime se služimo u svome životu.

Viki

Sveti Blaž

Svake godine 3. veljače po svim crkvama obavljamo se obred grličanja. Ovaj se blagoslov temelji na prastaraj predaji po kojoj je sv. Blaž svojim blagoslovom spasio dječaka kome je u grlu zapela riblja kost. Sv. Blaž je svoje vjernike bodrio da ustraju u vjeri. Kad bi spustio ruku na bolesne odmah bi im se vratilo zdravlje. Svećenik držeći pred vratom vjernika dvije blagoslovljene svijeće moli: "Po zagovoru sv. Blaža, biskupa i mučenika, oslobodio te Bog od bolesti grla i od svakoga drugoga zla: u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Vjernik odgovara: Amen. Mi smo na sam dan sv. Blaža imali svetu misu i obred „grličanja“ a i u nedjelju na svetim misama bilo je grličanje vjernika koji nisu bili subotom na misi.

Fra Zoran Mandić

Maškare

Jedan od događaja koji nam, dok razmišljamo o njemu, budi istinsku nostalgiju jest vrijeme poklada. Sjećamo se, kad smo se kao djeca spremali u maškare izmišljali kako napraviti ili nabaviti novu masku. Svih ovih proteklih godina maškare su hodale po našim, gotovo, opustjelim selima ali su ipak bile svugdje dobro dočekane i ugošćene. Nekada nas je bila veća skupina nekada manja, ovisno kako je i kad tko mogao i želio navući na sebe masku i glumiti nekoga drugog. Bilo je zabavno i veselo.

Da se običaj i tradicija ne ukinu i ove godine pobrinula se skupina maškara koja je obišla čitav kraj. U Vrbanjcima je bio središnji događaj okupljanja maškara uz obilato "jelo i pilo". Velika hvala svim sudionicima ovogodišnjih maškara kao i svima koji su ih lijepo dočekali.

Viki

Pepelnica

Pepelnica ili Čista srijeda je dan kojim počinjemo korizmu, odnosno vrijeme od 40 dana, ne računajući nedjelje, što je poseban oblik pokorničke pripreve za proslavu Kristova Vazmenoga otajstva.

Pepelnica svojom simbolikom poziva vjernike na dublje promišljanje i promjenu srca. Naziv joj potječe iz obreda pepeljenja, kad svećenik vjernike posipa pepelom po glavi ili im, već prema običajima kraja, pepelom pravi znak križa na čelu, i pri tome izgovara riječi: "Obratite se i vjerujte Evanđelju". Ponegdje se mogu čuti i riječi iz ranijih obrednika: "Sjeti se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah

vratiti". Pepeeo kojim se vjernici posipaju dobiva se od spaljenih grančica prošlogodišnje Cvjetnice. Posipanjem pepela na Čistu srijedu podsjetnik je na Kristovu patnju i vjernikovu spremnost da sudjeluje svojim odricanjima i drugim oblicima pobožnosti u Kristovoj žrtvi.

Pepelnica uvijek pada u srijedu, a kako je riječ o pozivu na unutrašnje čišćenje, zato se i naziva Čistom srijedom. Da bi se naglasio pokornički karakter Čiste srijede, taj je dan, uz Veliki petak, Crkva proglasila zapovjedanim postom i nemrsom. Postiti znači najesti se jednom do sita u danu, a ne mrsiti znači ne jesti meso. Obično se osim mesa ne jedu ni mlijeko, jaja i mliječni proizvodi. Naglasak je na umjerenosti u hrani, štoviše dragovoljnom gladovanju, kako bi se time posebno istaknula spremnost na žrtvu i odricanje iz ljubavi i zahvalnosti prema Kristovoj muc i smrti.

Čista srijeda je dan koji svojom simbolikom poziva ljude da sve više i više postaju Božja djeca, odnosno da kroz vrijeme korizme nastoje mijenjati vlastito ponašanje, i to posebno kroz dva vida: s jedne strane zauzetijim nastojanjem oko odbacivanja svih osobnih mana za koje čovjek osjeća da ga čine manje čovjekom. S druge strane u nastojanju oko određivanja za dobro, za pozitivnosti, za pomaganje drugima i za osjećaj prema ljudima u potrebi.

Mi smo imali redovite svete mise u Zabrdju, Kotor Varošu i Vrbanjcima s obredom pepeljanja.

Fra Zoran Mandić

Novi dom za Maru Stipić

Čitava naša, pa i šira župna zajednica čula je za našu Maru Stipić, ženu koja živi sama u Baščini. Ima rodbine u inozemstvu koja dođe i pomogne joj s vremena na vrijeme. Najvećim dijelom o njoj brine svakodnevno Župni

uredi i dvoje mladih povratnika: Mira i Stipo Efan Vidić. Mira i Efan ju obilaze svakodnevno i donose hranu kao i sve druge potrepštine. Pored vidljive pomoći u hrani Mari je potreban razgovor ili "bešjeda".

Mara je inače živjela u jednoj kući koja je postala neuvjetna i opasna za življenje. Na ideju da se Mari pomogne došli su baš Mira i Stipo zajedno sa fra Zoranom i fra Jurom. U suglasnosti sa Vidić Mijatom koji je dozvolio da se Mara preseli u njegovu kuću počelo se adaptirati prizemlje kuće da bi ga osposobili za življenje. Spremljene su dvije prostorije: spavaća soba i dnevna soba kao i kupatilo. Određeni broj ljudi odazvao se ovoj plemenitoj akciji. Napominjemo da je Mara (mentalno bolesna) i da prima socijalni pomoć koja nije dovoljna ni za osnovne potrebe (120 KM mjesečno) i da inače

živi od župnog Caritasa, a i korisnik je patronažne službe i pomoći dobrih ljudi.

Želimo Mari osposobiti spavaću sobu i kuhinju – dnevni boravak i kupatilo (Mara do sada nikada nije imala vodu u kući a ima preko 70 godina). U samom uređenju novog doma za našu Maru odazvali su se ljudi koji su znali svojim rukama i dobrom voljom pomoći. Hvala im.

Ovaj novi dom za Maru bit će novi život. Razlika je golema - nekada bez vode u trošnim sobama punim vlage, miševa i tko zna čega, sada u novo opremljenim prostorijama. Mari želimo da još puno godina uživa u svom novom domu. Hvala svima koji su pomogli a hvala i onima koji će još pomoći jer još toga ima za urediti i spremiti Ovo je baš konkretan primjer nesebične pomoći običnih ljudi na koji trebamo biti ponosni.

Viki

Krštenje u našoj župi

Radost i veselje je kada u našoj župi doživimo da roditelji krste svoje dijete. Krštenje nije samo slavlje za obitelj nego i za župnu zajednicu. Krštenjem dijete postaje član ove župne zajednice i Crkve katoličke.

U utorak 2.siječnja 2018. godine naša župa je obogaćena jednim novim članom. Krštena je Helena Kovačić kći Gorana i Nataše iz Novog Sela. Obred krštenja obavio je župnik fra Zoran Mandić.

Maloj Heleni želimo da živi u vjeri i neka sreća i radost budu uz nju.

Viki

IZ DRUGIH ŽUPA

Devetnaesti humanitarni susret "Kruh Sv. Ante" u Švicarskoj

Turnir Kruh Sv. Ante sa sjećanjem na njegovog, prerano preminulog pokretača i prvog predsjednika Kraljeve Sutjeske Blaška Šarića počeo je u ranim jutarnjim satima 17. veljače 2018. Finalnanatjecanja odigrane su u poslijepodnevnom satima. Nakon što su odigrane grupne utakmice, u 16.00 sati održano je misno slavlje koje je predvodio fra Stipe Karajica, voditelj podružnice Kruh Sv. Ante iz Zagreba.

Pozdravio je nazočne i zahvalio organizatoru na organizaciji turnira, pozvao je na zajedničku molitvu za zdravlje, život, obitelji, domovinu i sve one koji su u neimaštini. U molitvi pomolio se za pokojnog Blaška koji je inicirao ovaj humanitarni turnir, dok je u propovijedi istaknuo ono najvrjednije: „Najveće vrijednosti u životu ne mogu se kupiti – ljubav, sreća, smiješak, lijepa riječ, ruka pomirenja – ničim se to ne može platiti,“ naglasio je fra Stipe istaknuvši

važnost ovakvih, sportskih susreta. „U ime Kruha svetog Ante i fra Jose Oršolića zahvaljujem svima vama koji ste nastavili s onim što je Blaško započeo. Hvala i Hrvatskoj katoličkoj misiji Zürich koja poduprla našu dobrotvornu ustanovu,“ rekao je u završnoj riječi fra Stipe, te podijelio blagoslov.

Rezultati: *Aktivni:*

1. NK Srednja Bosna
2. Rietli
3. NK Livno

Seniori

1. NK Lašvanska Dolina
2. NK Srednja Bosna
3. NK Jadran Zofingen

Nazočnima se kratko obratio i predsjednik podružnice Kruh Sv. Ante u Švicarskoj Dario Jonjić koji je uz zahvalu svima koji su dio ovog humanitarnog projekta rekao da iza ovog projekta stoji cijeli upravni odbor i mnogobrojni simpatizeri koji redovito dolaze na turnir.

Turnir Kruh Sv. Ante sa sjećanjem na njegovog, prerano preminulog pokretača i prvog predsjednika Kraljeve Sutjeske Blaška Šarića počeo je u ranim jutarnjim satima 17. veljače 2018. Finalna natjecanja odigrane su u poslijepodnevnim satima. Nakon što su odigrane grupne utakmice, u 16.00 sati održano je misno slavlje koje je predvodio fra Stipe Karajica, voditelj podružnice Kruh Sv. Ante iz Zagreba.

Pozdravio je nazočne i zahvalio organizatoru na organizaciji turnira, pozvao je na zajedničku molitvu za zdravlje, život, obitelji, domovinu i sve one koji su u neimaštini. U molitvi pomolio se za pokojnog Blaška koji je

inicirao ovaj humanitarni turnir, dok je u propovijedi istaknuo ono najvrjednije: „Najveće vrijednosti u životu ne mogu se kupiti – ljubav, sreća, smiješak, lijepa riječ, ruka pomirenja – ničim se to ne može platiti,“ naglasio je fra Stipe istaknuvši važnost ovakvih, sportskih susreta. „U ime Kruha svetog Ante i fra Jose Oršolića zahvaljujem svima vama koji ste nastavili s onim što je Blaško započeo. Hvala i Hrvatskoj katoličkoj misiji Zürich koja poduprla našu dobrotvornu ustanovu,“ rekao je u završnoj riječi fra Stipe, te podijelio blagoslov.

Nazočnima se kratko obratio i predsjednik podružnice Kruh Sv. Ante u Švicarskoj Dario Jonjičkoji je uz zahvalu svima koji su dio ovog humanitarnog projekta rekao

Zavjetno hodočašće u Lurd

Župe zagrebačke nadbiskupije Sesevetska Sela i Sesevetska Sopsnica zajednički su organizirale zavjetno hodočašće u najveće marijansko svetište Lurd u Francuskoj, koje je trajalo od petka, 09. veljače 2018., pa do nedjeljnih večernjih sati, 11. veljače kada se skupina od 180 hodočasnika sretno i zadovoljno vratila svojim domovima. Ovim hodočašćem vjernici su željeli Majci Božjoj zahvaliti za sve milosti koje su kao vjernici i njezini štovatelji primili po njezinu zagovoru i ujedno proslaviti blagdan Gospe Lurdske, Svjetski dan bolesnika.

Zavjetnom zajedništvu hodočasnika ovih dviju župa pridružila se i skupina hodočasnika rodom iz župe Kotor Varoš, predvođeni kotorvarošaninom, samostansko-župnim vikarom fra Stipo Karajicom iz Sesevetske Sopsnice kod Zagreba.

Hodočasnici su trodnevni boravkom u Lurdu mogli posjetiti znamenitosti svetišta, počevši od Bazilike svete Krunice, Kriptu i Baziliku Bezgrešnog Začeca, zatim mjesta vezana uz život sv. Bernardice Soubiros; rodnu kuću - mlin Boly, zatvor - Cachot gdje je živjela njezina obitelj, župnu crkvu Srca Isusova gdje je krštena sv. Bernardica i primila sv. pričest, vrata sv. Mihaela i sv. Josipa, arkade, Grotto - špilju ukazanja. Poseban molitveni i zavjetni osjećaj pobožnosti bilo je drugi dan boravka, sudjelovanje na Križnom putu, obredu vode i zajedničkoj marijanskoj procesiji sa svijećama u večernjim satima.

Kruna zavjetnog hodočašća bilo je sudjelovanje na Internacionalnoj Svetoj misi u podzemnoj bazilici pape Pia X. koju je predslavio kardinal Lorenzo Baldisseri, generalni tajnik Sinode biskupa u Rimu, u nazočnosti oko 30000 hodočasnika-vjernika i preko 500 svećenika pristiglih iz cijeloga svijeta. Na kraju mise je biskup Jacques Benoit-Gonnin u nedjelju, na Svjetski dan bolesnika objavio

"čudesno" izlječenje teško invalidne francuske redovnice Bernadette Moriau (69) nakon hodočašća u svetište Lurd 2008. godine, što je 70. „čudo“ koje je Crkva priznala u Lurdu tijekom posljednjih 160 godina. Sestra Bernadette Moriau je rođena na sjeveru Francuske 1939. i od 1966. je patila od bolova u kralježnici. Niti nakon četiri operacije nije mogla raditi kao bolničarka niti hodati bez poteškoća. U srpnju 2008. sudjelovala je u hodočašću u Lurdu, gdje je primila sakrament bolesnima. Po povratku 11. srpnja 2008. doživjela je neobičajene osjete i unutarnji glas joj je rekao da skine sve aparate, korzet i udlagu. Istog dana sestra Bernadette je prekinula sva liječenja. "To naglo, trenutačno i potpuno trajno izlječenje i dalje je neobjašnjivo prema našim sadašnjim znanstvenim spoznajama, pa je mons. Jacques Benoit-Gonnin proglasio izvanrednim i čudesnim, a božansko obilježje izlječenje sestre Bernadette Moriau je postignuto posredovanjem Djevice Marije", prema tekstu biskupije Beauvaisa.

Na polasku iz Svetišta prema zračnoj luci usputno je bilo posjetiti Bartres, mjesto nedaleko od Lurda, gdje je Bernardica živjela kao pastirica kod svoje stare dadije Marie Lagues i posjet župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja iz 14. st. pod zaštitom UNESCO, gdje se čuvaju relikvije i prvo pismo koje je napisala Bernardica.

Svakodnevnim slavljinama svetih misa, služenjem i pjesmom koje su nam omogućivali naši duhovni pastiri vlč. Antun, vlč. Ljubo, vlč. Maks, vlč. Božidar, vlč. Vladimir i fra Stipo stvoreno je snažno duhovno ozračje zajedništva koje je uvelike pomoglo shvatiti sve dragocjene poruke mjesta koja smo pohodili i dublje se povezali s porukama koje je sv. Bernardica primila od Majke Božje Marije, zajedničke nam nebeske zaštitnice.

Pet je osnovnih znakova Lurda: Voda, stijena, svjetlo, mnoštvo, bolesni. Lurdje bio mali trgovački gradić smješten u podnožju Pirineja u kojem se najviše isticao utvrđeni dvorac. Lurd, gdje se Djevica Marija ukazala 1858. godine Bernardici Soubiros, postao je jedno od glavnih odredišta katoličkih hodočasnika u svijetu i razvio se u veliko turističko Marijansko svetište. Danas Lurd broji oko 17000 stanovnika, ima preko 400 hotela i sposoban je prihvatiti između 5 i 6 milijuna hodočasnika i turista svake godine. To je mjesto molitve, pokore, mira, milosti i čudesa.

Petra Pranjić

Polnočka u našoj župi

Svetom misom polnočkom u punoj župnoj crkvi B.D. Marije Anđeoske, Sesvetska Sopnica koju je predvodio župni vikar fra Stipo Karajica, dočekali smo Božić. Fra Stipo je u propovijedi naglasio kako je Isusovo rođenje prilika da otoplino odnose s ljudima i da ne možemo tražiti da se drugi mijenjaju ako se u nama samima ne dogodi promjena.

Kao uvod u misu polnočku članovi Franjevačke mladeži priredili su scenski prikaz Isusova rođenja te tako prisutnima na prigodan način čestitali Božić. Poslije svete mise druženje i čestitanje, uz kuhano vino i kolače, nastavljeno je u kripti župne crkve.

SK

OBLJETNICA

Novi biskup Hrvatske biskupije

U prostorijama Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu u petak 9. ožujka svečano je objavljeno imenovanje don dr. Petra Palića novim hvarsko-bračko-viškim biskupom. Dekret pape Franje o imenovanju na talijanskom jeziku pročitao je apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj mons. Giuseppe Pinto. Svečanom činu nazočili su predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup Želimir Puljić, vojni ordinarij Jure Bogdan, pročelnici vijeća, ureda i odbora Hrvatske biskupske konferencije te prvi tajnik Apostolske nuncijature mons. Janusz Stanislaw Biachowiak koji je dekret i kratki životopis novoga, 56. biskupa Hvarske biskupije pročitao na hrvatskom jeziku.

Istog dana, i u isto vrijeme, u 12 sati, imenovanje je objavljeno i u Vatikanu i u hvarskoj katedrali, gdje su se okupili skoro svi svećenici Hvarske biskupije, generalni vikar don Stanko Jerčić, hvarski i brački dekani don Emil Pavišić i don Toni Plenković, đakon don Toni Aviani, bogoslov Ivan Brstilo, redovnici i redovnice, gradonačelnici i načelnici otoka Hvara, članovi hvarskih bratovština sv. Križa i sv. Nikole te brojni vjernici. Dekret pape Franje pročitao je dosadašnji biskup mons. Slobodan Štambuk, a kratki životopis biskupa Palića pročitao je mladi župnik župa Velog Grablja i Brusja te župni vikar u Hvaru don Ivan Jurin.

Svečanost objave završena je pjesmama Tebe Boga hvalimo i Zdravo Djevo, koje je predvodio katedralni zbor pod ravnanjem i orguljskom pratnjom maestre Klare Milatić. U trenutku objave imenovanja zvonila su dubrovačka zvana, a i ona u cijeloj Hvarsko-bračko-viškoj biskupiji.

Don dr. Petar Palić je svećenik Dubrovačke biskupije i generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije. Podrijetlom je iz Janjeva na Kosovu. Rođen je 3. srpnja 1972. godine u Prištini. Nakon osnovne škole pohađao je Klasičnu gimnaziju u Skoplju i Subotici te od 1990. do 1995. godine Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. U listopadu 2005. godine upisao je poslijediplomski studij na Teološkom fakultetu Karl-Franzens Sveučilišta u Grazu u Austriji, na kojemu je 2009. godine doktorirao iz teologije na temu kulture života. Za svećenika Dubrovačke biskupije zaređen je 1. lipnja 1996. godine. U Dubrovačkoj biskupiji obnašao je službu predstojnika Katehetskoga ureda od 1996. do 2005. godine, službu osobnoga tajnika dubrovačkoga biskupa od 1998. do 2005., službu ravnatelja Ustanove za uzdržavanje svećenika i drugih crkvenih službenika od 1999. do 2017.

Župom Dobl u biskupiji Graz-Seckau u Austriji upravljao je od 2005. do 2008. Godine 2009., imenovan je biskupskim vikarom za pastoral, a od 2011. do 2017. obnašao je službu generalnoga vikara Dubrovačke biskupije. Godine 2003. bio je predsjednik Središnjeg odbora za pripremu posjeta Svetoga Oca Ivana Pavla II. Dubrovniku i predsjednik Organizacijskoga odbora Susreta hrvatske katoličke mladeži u Dubrovniku 2014. Predstojnik je Stolnoga kaptola sv. Marije u Dubrovniku, a bio je i član Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za katehizaciju i novu evangelizaciju. Na izvanrednom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije 25. siječnja 2017. izabran je za generalnoga tajnika Hrvatske biskupske konferencije. Govori njemački i talijanski, a služi se engleskim, ruskim i makedonskim jezikom.

„Poznajem ga kao čovjeka koji voli Crkvu i narod kojemu služi. Zato sam zadovoljan i sretan što će biti moj nasljednik“, rekao je biskup Štambuk.

Stipo Marčinković

Agata i Petar Zeba Proslavili 65. obljetnicu braka

Agata i Petar Zeba iz Zabrđa u subotu, 17. veljače 2018. proslavili su prekrasnu obljetnicu – 65 godina bračnog zajedništva i nakon toliko godina pred Bogom i obitelji potvrdili svoju uzajamnu ljubav i poštovanje. Misno slavlje i molitvu na nakanu slavljenika Zeba, okupljenih članova obitelji, prijatelja i susjeda u župnoj crkvi Svete Barbare u Jakšiću kod Požege predvodio je mjesni župnik vlč. Tihomir Bilešić.

Petar, zvani Perica je iz Zabrđa, rođen 23. listopada 1929., a Agata, rođena Stipić je iz Kotorišća, rođena 17. studenoga 1932., vjenčali su se 08. veljače 1953. godine u župnoj crkvi Rođenja B.D. Marije u Kotor Varošu, pred vjenčateljem i župnikom fra Čedom Čondrićem i vjenčanim

kumovima Markom Topalovićem i Franjom Kavedžijom. Petar, od milja zvani Perica je svoj radni vijek većinom proveo u inozemstvu u Austriji, kao i većina Hrvata kotorvaroške doline, radeći teške poslove, a Agata kao domaćica se ponajviše brinula o odgoju i rastu njihovih šestero djece. Supružnici i slavljenici Zeba su u braku rodili šestero djece: sinove Marka, Stipu, Ivana, kćeri Maru, Lucu i Jelicu, od kojih danas imaju petnaestero unučadi i sedmero praunučadi koji su im najveći ponos i bogatstvo.

Njihova zajednička ljubav duga više od šest desetljeća uspjela je nadjačati sve nedaće s kojima su se tijekom, ne baš jednostavnog, života susretali i u svemu tome su pokazali koliko je važno razumijevanje, sloga i zajedništvo.

Nakon misnog slavlja i zajedničkog fotografiranja, slavljenicima su njihova djeca, koja su se sva okupila za ovo prigodno slavlje svojih roditelja iz raznih država Europe, gdje oni danas žive i rade, organizirali u obližnjem restoranu Zlatni lug veliku i veselu proslavu i druženje u čast njihove bračne obljetnice i tako im uz prigodne darove od srca zahvalili za ljubav i pažnju koju su kao roditelji mogli dati i posvjedočiti te im poželjeli još puno zdravlja i radosti u daljnjem življenju. Slavljenicima iskrene čestitke na proslavi ovoga, više od dijamantnog jubileja.

Nikola Zeba

Tjedan solidarnosti

Treće korizmene nedjelje, 04. ožujka 2018. godine u našoj samostanskoj i župnoj crkvi Uznesenja Blažene djevice Marije održano je središnje misno slavlje tradicionalne korizmene akcije Hrvatskoga Caritasa- "Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u BiH." Bila je ovo XII. po redu korizmeno - humanitarna akcija s geslom: "Da ne ohladi ljubav mnogih." (Mt, 24., 12). Tijekom cijelog protekloga tjedna pokušavalo se u duhu solidarnosti, molitve i duhovne povezanosti pomoći ljudima u BiH.

Svečano euharistijsko slavlje predvodio je biskup Banjolučke biskupije, Franjo Komarica, a propovijedao je Josip Mrzljak, varaždinski biskup i predsjednik Hrvatskoga Caritasa. Misno slavlje je prenosila Hrvatska radiotelevizija. U koncelebraciji su se nalazili naš gvardijan i župnik fra Anto Šimunović, monsinjori Tomo Knežević, ravnatelj Caritasa u BiH, Fabijan Svalina, ravnatelj Hrvatskoga Caritasa, Miljenko Aničić, ravnatelj Caritasa Banjolučke biskupije, velečasni Mirko Šimić, ravnatelj Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije. Pri služenju svečane svete Mise pomagali su bogoslovi Franjevačke teologije, Sarajevo.

Na svetoj Misi prisustvovali su djelatnici svih Caritasa u Bosni i Hercegovini. Prije samoga početka misnog slavlja, gvardijan fra Anto Šimunović pozdravio je vjernike i

biskupe. Svetu Misu je animirao naš župni zbor koji predvodi časna sestra Dubravka Dropulja. U svojoj propovijedi se biskup Mrzljak osvrnuo na važnost korizmenog vremena, kao i na prvo nedjeljno čitanje iz Knjige Izlaska. Spomenuo se i Božje slobode koja nam je dana na dar, te pravilnoga života u slobodi, kao i Božjih savjeta koje nam je darovao u obliku zapovijedi.

Dotaknuo se i toga kako moderni čovjek sve manje uživa u toj slobodi kako se ne drži Božjih zapovijedi – sinajske konvencije kako ih je nazvao biskup.

Dajana Brzić

Dolazak Franjevacu u Bosnu i djelovanje za vrijeme narodnih vladara

Franjevci djeluju u Bosni sedam stoljeća. Da se njihov rad u tom dugom vremenskom rasponu pregledno prikaže, potrebno je razdijeliti to razdoblje u više dijelova: 1) djelovanje za vrijeme narodnih vladara (1291-1463); 2) život i djelovanje pod turskom upravom (1463-1878); 3) djelovanje nakon oslobođenja od Turaka tj. za vrijeme austrougarske okupacije, a zatim u staroj i novoj Jugoslaviji i nakon nje (od 1878. do našeg vremena).

Drugo razdoblje odveć je veliko pa će biti potrebno podijeliti ga u pet podrazdoblja: 1) vrijeme učvršćivanja turske vlasti u Bosni (1463-1514); 2) vrijeme širenja turske vlasti (a s tim, usporedno, i Bosanske provincije) na zapad i na sjever (1514-1683); 3) vrijeme povlačenja Turaka (a time i Bosanske provincije) u granice političke Bosne i Hercegovine (1683-1757); 4) vrijeme opadanja turske vlasti - najprije do smrti biskupa Miletića (1757-1831) i onda, 5) preostali period do austrijske okupacije (1831-1878). - Moramo također razdvojiti period stare i nove Jugoslavije, jer se one između sebe oštro razlikuju pa tako to vrijeme dijelimo na međuratni i ratni period (1918-1945) i na poslijeratni period (1945. pa dalje).

1. Stanje Bosne do dolaska prvih franjevacu

Kad danas kažemo Bosna (= Bosna i Hercegovina), mislimo na područje koje ima jasne granice, ustaljene već u zadnjem stoljeću turske vladavine i za vrijeme austrougarske okupacije. U srednjem vijeku to nije bilo tako: Bosna je u 12. st. obuhvaćala samo središnji dio ovog područja i imala za granicu na jugu Ivan-planinu, na zapadu rijeku Sanu, na istoku Drinu, na sjeveru obronke bosanskih planina. Posavina od Ukraine do Une, Pounje i zapadna Bosna bili su dijelovi Hrvatske i Dalmacije, a Hercegovina je pripadala dijelom hrvatskom (zapadna i srednja), dijelom srpskom kraljevstvu (istočni dio). S vremenom će vladari ove male bosanske jezgre u 13-15. st. pripojiti

sjeverne dijelove sve do Save, zapadne krajeve i Hum (= Hercegovinu), a turska će okupacija tome dodati i hrvatske krajeve na sjeverozapadu. Kad govorimo o Bosni, moramo držati na umu na što se misli kad se kaže "Bosna": da li na prvotnu jezgru ili na kasnija proširenja.

Povijest te prvobitne Bosne od seobe naroda u 7. st. pa do polovice 12. st. prekrivena je gustom tamom. Zna se da su u to vrijeme njome, jedni za drugim, vladali kao vrhovni gospodari bizantski, bugarski, hrvatski i srpski vladari. U to vrijeme doseljeno slavensko stanovništvo bilo je pokršteno (od 7. do 9. st.) i to iz Splita, pa se tako u 11. st. prvi put i spominje bosanska biskupija kao podložna najprije splitskoj a kasnije barskoj, i napokon dubrovačkoj nadbiskupiji. Služba se Božja obavljala slavenskim jezikom.

Razni izvori spominju da u Bosni koncem 12. st. postoji krivovjerje. Tako npr. knez Vukan iz Zete piše papi Inocentu III. da u Bosni sve vrvi od krivovjeraca pa da se i sama vladarska kuća (bana Kulina) njima pridružila. To je dalo povoda papi da zatraži od ugarskoga kralja da nastupi protiv njih. Ujedno je papa poslao svog izaslanika (legata) Ivana de Casamare da izvidi stvar. On je postigao g. 1203. da su se "bosanski krstjani" (to je bilo ime kojim su se ovi optuženi za krivovjerje sami nazivali) odrekli hereze.

Ne znamo koliko je to

odreknuće bilo iskreno. U 13. st., u drugoj njegovoj četvrtini, ponovo dolazi do žestokih nastupa i pape i ugarskih kraljeva protiv bosanskih krivovjeraca.

Papa je tada svrgnuo domaćeg biskupa (čiji je rođeni brat bio poglavar krivovjeraca), izdvojio bosansku biskupiju ispod vlasti dubrovačkog nadbiskupa i podredio je neposredno Rimu a od g. 1247. nadbiskupu u Kaloči (u Mađarskoj). Za novog biskupa postavio je Ivana Wildeshausena, zvanog Nijemac, člana mađarske dominikanske provincije i imenovao dominikance da istražuju krivovjerje u Bosni; u to su vrijeme Mađari vodili i križarsku vojnu protiv bosanskih krivovjeraca (1225-27. i 1234-39.).

Uspjeha, međutim, nije bilo. Katolička crkva je toliko oslabila da su katolički biskupi morali prenijeti, polovicom 13. stoljeća svoje sjedište iz Bosne u Đakovo; krivovjerje se učvrstilo osobito među velikašima. Dominikanci, budući da su i sami bili povezani s Mađarima, koji su ratovali s Bosnom, nisu našli odaziva u narodu. Dodajmo još provalu Tatara g. 1241-1242, koja je uništila plodove dominikanskog rada, pa će nam slika Bosne u 2. polovici 13. st. biti jasnija.

2. Dolazak prvih franjevacu u Bosnu

U vezi s ovim bosanskim krivovjerjem a također i s pravoslavljem na istočnoj granici Bosne (i u Mačvi) stoji početak franjevačkog

djelovanja u Bosni. Znatno ranije nego u Bosnu, franjevci su došli u Dalmaciju. Zna se da je sv. Franju g. 1212., kad je on krenuo na Istok, vjetar bacio na sjever pa se lađa morala zaustaviti u nekom mjestu jadranske obale. Budući da odatle nije bilo lađe kojom bi krenuo na Istok, Franjo se morao vratiti u Italiju. Tada nije zasnovana neka franjevačka zajednica na našoj obali; to se dogodilo tridesetih godina 13. st., kad je osnovana tzv. Slavenska (u značenju: Hrvatska) provincija, koja je imala sjedište u Splitu, a i druge samostane duž jadranske obale, npr. u Dubrovniku, Trogiru, Zadru, Puli.

Polovinom stoljeća (1248) kaločki nadbiskup Benedikt spremio je križarsku vojnu protiv bosanskog bana Ninoslava. Ninoslav je javio o tome papi i rekao mu da je to nepravda prema njemu jer je on pravi katolik. Nato je papa poslao svoje izaslanike - senjskog biskupa Filipa i franjevačkog provincijala iz Splita - da razvide kako stoje stvari s Ninoslavom. Što su oni rekli papi, ne znamo, ali je vjerojatno da su ga izvijestili povoljno za Ninoslava jer Benedikt i nije poveo vojne na Bosnu. Tako je tada nakratko došao prvi franjevac u Bosnu.

Razlog za drugi dolazak dale su prilike u sjeveroistočnoj Bosni i Mačvi. Srpski kralj Stevan Dragutin slomio je nogu pa se onda zahvalio na kraljevstvu u korist mlađeg brata Uroša II. Milutina (1282-1321). Kako je Dragutin bio zet ugarskog kralja

Ladislava Kumanca, ovaj ga je pozvao k sebi i dao mu na upravu vojvodstvo Mačve i Bosne. Papa Nikola IV, koji je ranije bio provincijalom u spomenutoj Slavonskoj (Hrvatskoj) provinciji i dobro poznao prilike na Balkanu, poslao je Urošu i Dragutinu poslanstvo: dvojicu učenih franjevaca. Zadatak im je bio da privedu braću u jedinstvo s Katoličkom crkvom. Kod Dragutina, koji je bio oženjen katolkinjom i čija je i majka bila katolkinja, poslanstvo je u svom zadatku uspjelo: on je postao katolik, a papa ga g. 1291. prihvatio u zaštitu sv. Petra. Dragutin je tada poduzeo da iskorijeni krivovjerstvo na svom području; javio je papi da u Bosni ima mnogo krivovjercata i zatražio od njega nekoliko sposobnih svećenika, vještih domaćem jeziku, da obraćaju spomenute ljude. Papa je rado odgovorio kralju a istog dana naredio provincijalu Slavonske (= Hrvatske) provincije da u Bosnu pošalje dva franjevca uzorna života i dobro upućena u bogoslovlje i vješta u narodnom jeziku da trajno rade u tim krajevima kao "istražitelji krivovjerja". Njihov je uspjeh u obraćanju krivovjercata, po svjedočanstvu srednjovjekovnog srpskog pisca arhiepiskopa Danila, bio znatan. Drugi su nastavili taj rad iako je on, zbog političkih nemira, kojih petnaestak godina bio zastao. Oko g. 1324. i dalje susreću se u Bosni ponovo franjevci, na čelu s fra Fabijanom iz Motovuna (Istra) i rade na suzbijanju krivovjerja.

Pismo pape Nikole IV. kralju Urošu i Stjepanu Dragutinu g. 1288.

...Uostalom budući da zbog nesposobnosti ljudske naravi, ne možemo u isto vrijeme osobno biti na raznim mjestima, a ne bismo htjeli svojom odsutnošću zanemariti one kod kojih nismo prisutni, šaljemo im brižne i razborite muževe mjesto nas. Preko njih ispunjavamo dužnost svoje apostolske službe. Stoga smo smatrali da treba da ti pošaljemo iz Reda Manje braće ljude dođuše siromašne u ovom svijetu, no vjerom bogate, potpunije poučene u Gospodnjem zakonu. To su naši dragi sinovi braća Marin i Ciprijan, koji ti nose ovo pismo, da ti i tvoj narod spasonosnim poučavanjem ove braće punije upoznate Božjeg sina Isusa Krista, njegovu slavnu Majku i propise kršćanske vjere...Isp. *Annales Minorum*, sv. V, Rim 31931, str. 193-4 (odnosno prema starijem izdanju 174-175). Zadovoljan tim uspjesima, papa je g. 1327. zabranio dominikancima da se miješaju u poslove ove franjevačke misije u Bosni pa i okolnim pokrajinama. Ovima to nije bilo pravo, pa je onda papa pozvao franjevačke i dominikanske predstavnike k sebi sa svim ispravama - da donese končanu presudu. Ni tu nam nije poznato kako je ona glasila, ali se iz daljnjeg razvoja vidi da je ona bila u prilog franjevcima.

Nastavit će se...

Preuzeto: www.bosnasrebrena.ba

Svećenici i redovnici

“Katolici u kotorvaroškom kraju”

MARČINKOVIĆ Juro, fra Juro - Rođen u Bilicama 18. ožujka 1942. od oca Ilije i majke Ane rođ. Prajz. Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom, filozofsko-teološki studij u Sarajevu. U Franjevački red stupio je 14. srpnja 1963, za svećenika zaređen 29. lipnja 1970. Bio je župni pomoćnik u Barlovcima, samostanski vikar u Jajcu, župni pomoćnik u Šurkovcu, na Šćitu i u Đakovici. Od 1979. godine djeluje kao svećenik u zapadnoj Njemačkoj. Napisao je na njemačkom jeziku vrijednu monografiju HEIMAT AN DEN DREI SEEN. Die Geschichte von Illmensee (Printed in Germany 1985.).

MARČINKOVIĆ Mato, fra Mato - Rođen u Bilicama 1. lipnja 1949. od oca Ilije i majke Anđe rođ. Mandić. Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom. U Franjevački red stupio je 14. Srpnja 1968, a napustio ga u veljači 1971.

MARČINKOVIĆ Stipo, fra Stipo - Rođen u Bilicama 29. svibnja 1946. od oca Ilije i majke Ane rođ. Prajz. Osnovnu školu završio u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom, filozofsko-teološki studij u Sarajevu. U Franjevački red stupio je 14. srpnja 1966. Za svećenika zaređen 3. veljače

1974. Bio je samostanski vikar u Gučoj Gori, župni pomoćnik u Varešu, Dobretićima, Novom Šeheru i Kiseljaku. Djeluje kao župnik u Dobretićima.

MARKOVIĆ Vinko, fra Vinko - Rođen u Čepku 27. veljače 1966. od oca Stipe i majke Mare rođ. Stipić. Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom. U Franjevački red stupio je 14. srpnja 1985. Student je teologije u Sarajevu.

MARKUŠIĆ Stjepan, fra Josip - Rođen u Čepku 23. veljače 1880. od oca Andrije i majke Kate rođ.

Franjić. Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Gučoj Gori, filozofsko-teološki studij u Kraljevoj Sutjesci i Budimpešti. U Franjevački red stupio je 15. kolovoza 1899, za svećenika je ređen 24. srpnja 1904. Bio je župni pomoćnik u Jajcu, nastavnik i predsjednik gimnazije u Visokom, gvardijan u Jajcu dvaput, župnik u Kotor Varošu, gvardijan u Sarajevu i Beogradu, te provincijal Bosne Srebrene u tri navrata (1928-1931, 1949-1952, 1952-1955). Živio je u Jajcu kao umirovljenik. Umro je 26. veljače

1968. Pjevao je pjesme i bavio se proučavanjem naše povijesno-kulturne prošlosti.

MATIJEVIĆ fra Luka – Rođen je, vjerojatno, na Sokolinama, sredinom 18. stoljeća. Umro je u Kalabriji (Italija) 17. rujna 1768. kao student teologije.

MATIJEVIĆ fra Stjepan – rođen je vjerojatno na Sokolinama u prvoj polovici 19. stoljeća, a umro u Fojnici 19. prosinca 1851. kao svećenik.

MATIJEVIĆ Martin, fra Tomo -rođen je vjerojatno na Sokolinama u prvoj polovici 18. stoljeća, a umro u Fojnici kao tek izabrani gvardijan 13. srpnja 1760.

Fra MIHAEL iz Kotora – nalazi se u Fojnici kao klerik 1675. prigodom držanja kapitula Bosne Srebrene.

S. Kovačić, Katolici u kotorvaroškom kraju, Svjetlo riječi, Sarajevo, 1989., str. 166-166.

Razgovarali smo

Fra Domagoj

Fra Domagoje molimo Vas recite našim čitateljima nešto o sebi?

Rodio sam se u Bihaću 26.5.1986. godine, gdje sam završio osnovnu školu. Nakon osnovne škole odlazim u Visoko u sjemenište, gdje završavam Franjevačku klasičnu gimnaziju, nakon toga odlazim u novicijatu u Livno, a potom u Sarajevo na teologiju. Nakon završenog studija i ređenja odlazim kao đakon u Podmilačje, zatim kao kapelan u Novu Bilu, a potom kao vikar u Fojnicu. Trenutno se nalazim u Banja Luci, kao vikar u samostanu i kao duhovni asistent Frame Bosne Srebrene, zatim kao duhovni asistent OFS-a Bosne Srebrene, te kao nacionalni duhovni asistent Frame Bosne i Hercegovine.

Duhovni ste asistent Frame, pa uvijek neizbježno pitanje o mladima. Kakva su Vaša iskustva s mladima na području provincije Bosne Srebrene?

S mladima radim intenzivno već sedam godina. Iskustva su doista različita, i pozitivna i negativna, te ovisе o prostoru i vremenu, i naravno o dobnoj skupini mladih. Na samom početku rad s mladima izgleda idealan, puno obećanja, želja i nadanja, te uvjerenja u ostvarenje zacrtanih ciljeva. Međutim s vremenom, rekao bih, dođe se do „triježnjenja“ i uvide se neke stvari, koje na samom početku i nisu izgledale tako. Uglavnom mislimo da ćemo uspjeti sve postići i učiniti onako kako mi smatramo najbolje, ali to ne bude tako. I što se onda dogodi? Umjesto da se oni prilagode tebi i tvome načinu rada, dogodi se obrnuto, ti se moraš prilagoditi njima. I pokušati s njima otkrivati jedan novi svijet. I u taj novootkriveni svijet pokušati unijeti kršćanske vrijednosti, koje ovo društvo nastoji uništiti ili ih smatra zaostalom. To je ponekad jako teško, međutim ujedno je to i izazov za svakog duhovnog asistenta ili voditelja mladih na koji se treba odvažiti, jer sa svakom generacijom mladih otkrivamo nešto novo, i ne samo da mi njih odgajamo i učimo, nego i oni nas nauče ponešto, a to je ono čime oni obiluju: franjevačkom radošću, veseljem i jednostavnošću.

Stoga, moje iskustvo s mladima kada se sve zbroji i oduzme je pozitivno i preporučio bih svakom svećeniku da pokuša ostvariti kontakt s mladim ljudima, jer nas njihov nemirni i mladenački duh uvijek nastoji držati budnima u skladu s izazovima današnjeg vremena.

Frama? Možete li našim

čitateljima približe nešto reći?

Prva pomisao koja mi dolazi kada spomenete Framu, jest skupina mladih nadahnuta primjerom sv. Franje, koji su okupljeni u jednoj župi ili samostanu. To su mladi, koji zajedno sa svojim duhovnim asistentom ili voditeljem nastoje živjeti svoju vjeru u ovom vremenu, na sebi svojstven način, vrlo često ne razumljiv, a opet tako jednostavan kao jedna obitelj, odnosno zajednica.

Prednost tih mladih jest u tome što ta obitelj ne završava se samo u njihovoj župi ili gradu nego ide i dalje, na jedno područje kao što je kod nas Bosna Srebrena, pa onda još dalje na nacionalno područje recimo Bosne i Hercegovine, pa i dalje na internacionalnu razinu. To je jedno veliko bogatstvo, da mladi ljudi se otvore drugima, da mladi ljudi imaju priliku povezati se s različitim framašima ne samo u Bosni i Hercegovini, nego i dalje. To je jedna velika zajednica u cijelome svijetu koja ima svoje ustrojstvo i dio je Franjevačkog svjetovnog reda.

Kakvi su projekti Frame, ima li nešto posebno što biste izdvojili?

Projekata u Frami ima jako puno što na područnoj, što na mjesnoj razini, te su jako raznoliki i pokrivaju sve pore našeg društva počevši od humanitarnih projekata, gdje mnoge mjesne Frame imaju različite akcije kako bi pomogli svojim socijalno ugroženim župljanima, zatim tu su

ekološki, sportski, glazbeni i liturgijski projekti, gdje Frama gotovo svakodnevno svjedoči svoju mladost, svoju raznolikost, svoje talente, te svoju opredjeljenje za Crkvu.

Jedan od projekata koji bih ovdje istaknuo jest Franjevačka škola animatora, koja se održava u dva termina u Visokom. Na toj školi mnogi mladi framaši se uče kako animirati druge framaše, kako voditi susrete, uče se franjevačkoj karizmi, te kako pomagati svojim duhovnim asistentima ili voditeljima da njihova mjesna Frama dobro funkcioniра.

Koliko susreti, seminari, radionice s mladima uistinu i u čemu pomažu mladima?

Živimo u svijetu interneta i različitih tehničkih dostignuća, što nam daje velike mogućnosti, ali također i zadaje velike probleme, jer mnogi mladi ne znaju se na dobro služiti tehnikom, to se prvenstveno odnosi na stvaranje različite ovisnosti o Internetu, mobitelu i televiziji. Što dalje rezultira povučenosti i smanjenoj komunikaciji među mladim ljudima.

Mislim da upravo naši seminari, škole i različite radionice imaju za cilj pomagati mladima da se socijaliziraju, da poboljšaju svoju komunikaciju, te steknu nove prijatelje i tako se povežu jedni s drugima, te da doista nauče određene stvari kako bi njihova mjesna bratstva mogla bolje i lakše obavljati svoju službu u Crkvi. Naravno, na našim seminarima

govorimo o različitim sekcijama unutar Frame, također početkom ove godine izdali smo Priručnik za Framu „Ne samo sebi živjeti“, koji također služi mladima da u svakom trenutku mogu zaviriti u njega i vidjeti što i kako trebaju činiti. Dakle, naši susreti nemaju za cilj samo da obuče mlade, nego i da im omoguće da prošire svoje vidike i upoznaju mnoge svoje vršnjake diljem naše Bosne i Hercegovine.

Svake godine organizirate Franjevački hod po Bosni. Odazivaju li se mladi i što čini posebnim taj Franjevački hod?

Meni osobno je taj projekt jedan od najljepših i najdraži. Franjevački hod je zamišljen kao jedno hodočašće, koje se sastoji iz dva dijela i traje jedanaest dana. I upravo to je njegova različitost od svih drugih naših projekata, a odaziv je dobar, jer na franjevačkom hodu čovjek ima mogućnost doista osjetiti što to znači franjevačka jednostavnost i upućenost jednih na druge.

Prvi dio franjevačkog hoda odnosi se na pješačenje kroz Bosnu obično preko 100 km po već predviđenoj ruti, sa svim programom, a drugi dio odnosi se na posjet franjevačkim mjestima u Asizu i okolici. Ono što je specifično za taj hod, jest da mladi doista postaju jedna obitelj, jedna zajednica gdje kroz molitvu, igru, ples, umor svjedoče svoje zajedništvo i prisutnost Isusa Krista. Tih jedanaest dana mladi su doista jedna obitelj, gdje su svi upućeni jedni na druge i oni se doista osjećaju tako. A svakako cilj tog franjevačkog hoda ili hodočašća jest potpuni oprost u Porcijunkuli.

Framafest je jedinstven u ovom dijelu Europe. Možete li nam nešto više reći o Framafestu?

Framafest je jedan od naših projekata, na koji smo jako ponosni. Upravo zato što je jedinstven i što ima, možemo danas reći, već dugu tradiciju. Doista on je i jedini projekt koji je internacionalni, gdje su pozvani svi framaši iz cijeloga svijeta da nam se priključe. Održava se svake godine u desetom mjesecu izmjenično u Sarajevu i Mostaru, a organizator Framafesta je Frama Bosne i Hercegovine.

Framafest se sastoji od dva dijela: zajedničke sv. mise i festivala. To je festival gdje mladi kroz pjesmu, ples i scenske nastupe pokazuju svoje talente, te proširuju svoje vlastito znanje i svoje vidike o drugim framama. Također, to je projekt koji okuplja najviše naših mladih oko 1300 mladih framaša, što ga čini izuzetno lijepim i uspješnim, a svaki novi Framafest izbaci neku novu pjesmu, koja se ureže mladim framašima u srce.

Kako danas oduševiti mlade za Framu, jer znamo da svi, nažalost, jedva čekaju otići u inozemstvo?

Nažalost naše društvo se nalazi u takvoj situaciji da nije u mogućnosti pružiti mnogo mladima, odnosno bolje reći nema volje da pokuša išta promijeniti na tom planu. I upravo to rezultira ovim stanjem u kakvom se nalazimo, a to je da su mladi prisiljeni otići i potražiti drugo mjesto za život.

U tom društvu nalazi se i Frama, kao organizacija mladih, koja pokušava mladima ponuditi nešto drugo, istina ona im ne može ponuditi i riješiti egzistencijalna pitanja, ali ono što im može ponuditi jest jedan drugačiji pogled na svijet po primjeru sv. Franje. I upravo živeći franjevačku karizmu jednostavnosti, poniznosti, dobrote, a nekad ćemo reći i blage „ludosti“ možemo pokazati mladima da nije sve onako kako im se predstavlja u medijima. Možemo im dati jednu alternativu, da je život u zajednici puno bogatiji i ispunjeniji unatoč različitim problemima i poteškoćama s kojim se čovjek susreće. Mislim da trebamo svojim životom svjedočiti svoje franjevačko opredjeljenje, a to u konačnici jedino može oduševiti mlade, jer njima ne treba priča, nego primjer.

Kakva je situacija s mladima u banjalučkoj regiji? Ima li, po Vašem mišljenju, nade u budućnost za mlade?

Mislim da situacija u banjalučkoj regiji nije nimalo jednostavna i ugodna, jedan svijet i način života crkve na koji smo se mi navikli, je pred svojim nestankom i potrebno je što prije pronaći novi model življenja ne samo Crkve nego i okupljanja mladih.

Stoga ova regija se suočava

prvo s nedostatkom mladih, koji su otišli rbuhom za kruhom, a zatim ono što je ostalo mladih, kao da nema snage ili nemaju mogućnosti da se okupe u jednu zajednicu.

Međutim situacija je takva kakva jest, neke stvari ne možemo promijeniti potpuno, ali možemo djelomično. Zato mislim da trebamo za početak raditi na povezivanju mladih, zatim u Banja Luci imamo nešto i studenata, trebamo nastojati i s njima se povezati i tako kao male zajednice ujedinjene oko istih ciljeva krenuti u budućnost, ako tako učinimo ja mislim da i naše zajednice koje su male imaju svoju budućnost u ovoj zemlji i pod ovim nebom. Samo je pitanje naše organizacije, koja istina nije

jednostavna, ali nije ni nemoguća.

Što reći za našu župu, dolazili ste u Kotor Varoš, vidjeli ste jednu malu skupinu mladih u našem kraju? Kako njih a i ostale malo starije ohrabriti i oduševiti za o(p)stankom?

U župi Kotor Varoš bio sam nekoliko puta i vidio sam rad mladih. Više puta u životu sam doživio da male skupine ljudi ili zajednice postignu više nego velike, upravo zato što su upornije od drugih. Mislim da u tome smjeru treba da i vi nastavite svoj rad, jer ste i vi mala zajednica, ali snažna po svome jedinstvu i usmjerenosti jednih na druge. Ono što je najvažnije za mladog čovjeka jest da bude uporan, jer nema te prepreke i poteškoće, koja se ne može

riješiti, ako smo dovoljno uporni.

Da bismo nekoga za nešto oduševili mislim da mu moramo nešto ponuditi, bojim se da ova država trenutno nije u mogućnosti puno toga ponuditi našim ljudima, osobito mladima, ali ono što možemo i što nam je dužnost i obaveza jest govoriti i naviještati da nešto što je *lakše vrlo često nije bolje*. Stoga, bilo bi dobro kada bismo se više ujedinili, kada bi ljudi osjetili tu povezanost među sobom, kada bismo zajedno išli u različite projekte, kada bismo imali zajedničke interese onda u tom pogledu moglo bi se puno toga učiniti, ne samo da ljudi ne odlaze, nego da drugi ljudi vide *kako je lijepo kao braća zajedno živjeti* i da drugi se odluče doseliti k nama.

Razgovarao fra Zoran Mandić

Imena i imendari

OBITELJSKI IMENDAR

ANTUN JARM

Luka. Neki tumači tvrde da je ime kratica latinske riječi Lucanus, što bi značilo onaj koji je iz Lukanije, južnotalijanske pokrajine. Drugi ga povezuju s latinskom riječju lux (u genitivu lucis), u značenju svjetlost, sjaj ogranak, život. Neki s latinskom riječju lucus -gaj, šumica. Ime Luka dolazi i u obliku Lujo, Lukas, Lukan, Lukša; katkad i uženskom rodu Luka. Sveti je Luka rodom iz Antiohije u Siriji. Po rođenju je bio poganin, a po zvanjuliječnik. Umro je u Boeciji (Grčka) u dobi od 84 godine. Ne zna se kad je postao kršćaninom ni gdje se susreo i prijateljio s apostolom Pavlom, kojemu je postao stalnim pratiocem na velikim misijskim putovanjima, zapravo tajnikom, jer je vjernobilježio Pavlovo djelovanje. Luka je jedini Grk među piscima knjiga Svetoga pisma Novoga zavjeta. Napisao je Evanđelje i Djela apostolska. Prema legendi, bio je slikar i naslikao je nekoliko slika Djevice Marije s Isusom. Ikonografi ga prikazuju s knjigom, pisačim priborom, s Marijinom slikom, slikarskim ili liječničkim priborom. Najpoznatija mu je oznaka krilati vol, simbol njegova Evanđelja. Tumači se da je toštoga što u Evanđelju ističe Kristovo svećeništvo, a vol je, prema tom tumačenju, simbol

žrtvovanja. Štuje se kao patron liječnika i slikara. Blagdan mu je 18. listopada.

Magdalena je sveto pisamsko ime, drugi dio dvojnog imena Marija Magdalena, u značenju Marija iz Magdale, mjesta na zapadnoj obali Genezaretskog jezera u Palestini. U tamošnjemu aramejskom jeziku ime je izvedeno od riječi gedhal i značilo bi postao je velik. Mnogo je inačica i izvedenica ovog imena: Alena, Alenka, Lena, Lenka, Lenica, Lenita, Maga, Magda, Masa, Manda, Mandena, Mandica, Manja, Minja; zatim Madelina, Madlena, Magdalina, Magdolena... (Marija) Magdalena jedna je od evanđeoskih žena "koje bijahu izliječene od zlih duhova i bolesti" (Lk 8,2) i koje su Isusa slijedile i posluživale. Iz nje je, nastavlja evanđelist, Isus "izagnao sedam đavola". Magdalena je prisutna na Isusovu križnom putu, kod njegove smrti i ukopa. Ona je i kod praznog groba na uskrsno jutro, gdje joj se ukazao Uskrsnuli i naložio joj je da to dojaviti apostolima (Mk 16,1-8). Daljnjih podataka o njoj evanđelist ne zapisuje. Tradicija je Magdalenu poistovjetila s Marijom iz Betanije, sestrom Marte i Lazara, Isusovih prijatelja i gradskom grešnicom (usp. Lk 7,36). Takvo je

gledanje prešlo u literaturu, ikonografiju pa i liturgiju. Pažljivo čitanje evanđelja pokazuje da je to poistovječivanje netočno, da je riječ o dvjema različitim osobama. Unatoč činjenicama, Magdalenu je osobito likovna umjetnost, u vrijeme renesanse i poslije, prikazivala kao grešnicu-pokornicu, odjevenu u grubo krzno, s dugom raspuštenom kosom, naglašenih tjelesnih oblika, a uz nju su slikani znaci skrušenja i pokore (čovječja lubanja, bič, iskidani nakit i priručno načinjen križ), zatim alabastrena posuda i Biblija. Časti se kao zaštitnica raskajanih grešnica, općenito žena, frizera, češljara (zbog bujne kose), vrtlara (Uskrsnuli joj se Isus ukazao u vrtu). Spomendan joj je 22. srpnja.

Makrina u latinskom glasi Macrina, dolazi od latinske riječi Macra (u muškom rodu macer), a znači mršava. Izvedeni su oblici Maka, Makica, Makra, Makrica, Rina; katkad i Makrena. Svetica Makrina (mlađa) u kalendaru je 19. srpnja. Rođena je daleke godine 327. u Cezareji u maloazijskoj pokrajini Kapadociji. Bila je starija sestra svetog Bazilija Velikog i Grgura Nisanskog. Nakon zaručnikove smrti povukla se s majkom na obiteljsko dobro uz rijeku Iris i ondje su provodile

život u intenzivnoj meditaciji, molitvi pokori. Imala je temeljitu teološkunaobrazbu. Umrta je oko godine 340. Kao sveta časti se i njezina baka Markina (starija) 14. siječnja.

Maksimilijan dolazi od dvaju imena: Maximus i Aemilianus. Ime Maximus ima korijenu latinskoj riječimaximus -najveći (to je superlativ od riječi magnus -velik). A ime Aemilianus, hrvatski Emilije, izvedenica je iz poznatoga starorimskoga patricijskog plemena Aemilius i vjerojatno se u njemu krije značenje "onaj koji se natječe, nadmeće" (latinski aemulor natječem se;aemulus - takmac). Od toga sastavljenog imena u hrvatskoj ima različitih izvedenica, ženskih i muških: Maksimilijana, Maks, Makso, Maki, Maksa, Maša, Maksim, Maksima...Više svetaca nosi to ime. O svetom Maksimilijanu mučeniku godine 295. za vrijeme cara Dioklecijana, u Sjevernoj Africi (današnja Tebessa), kaže se da je bio pozvan u vojsku, ali je to odbio. Vjerojatno zato što kao kršćanin nije htio sudjelovati u ubijanju ni služiti poganskom vladaru. Bio je u 21. godini života kad mu je odrubljena glava. Spomendan mu je 12. ožujka. Još je jedan sveti Maksimilijan u kalendaru 12.listopada. Zna se da je bio biskup na području današnje Austrije (mjesto Lorch i oko godine 284. u progonstvima kršćana izgubio život. Patron je biskupija Passau i Linz. Mnogo je poznatiji svetac našega vremena Maksimilijan Kolbe. Rođen je 1894. u Poljskoj. Stupa u Franjevački red, studije završava u Rimu (1912.-1919.) doktoratom iz filozofije i teologije. Godinu dana bio je profesor na franjevačkoj bogosloviji u Krakovu, ali je to, zbog bolesti, morao prekinuti. U Rimu se veoma angažirao u molitvenoj udruzi pod imenom "Vojska Bezgrešne" koje su se članovi posebno molili za obraćenje grešnika i nevjernika. Pokrenuo je i mjesečnik te udruge "Vitez Bezgrešne Djevice". Udruga se vrlo razgranala, osobito u Poljskoj. Godine 1930.Maksimilijan na želju pape Pija XI. odlazi u Japan i ondje, nedaleko od Nagasakija, s još četvoricom subraće, osniva misijsku postaju. Spomenuti mjesečnik izdaje na japanskom jeziku. Godine 1936. vraća

se u Poljsku. Kad je godine 1939. buknuo drugi svjetski rat, Maksimilijana su s još 40 braće-redovnika uhitili nacisti, no ubrzo su ih pustili. Sad je Maksimilijan sve sile uložio da pomogne žrtvama rata: Poljacima,Nijemcima, a napose progonjenim Židovima. Upravo je zato godine 1941. s još četvoricom redovničke braće ponovno uhićen i zatvoren u mjestu Pawiak, nedaleko od Varšave. Zatim je deportiran u koncentracijski logor Auschwitz (Oświęcim),pedesetak kilometara od Krakova. Kad je potkraj srpnja 1941. iz bloka u kojem je bio i Maksimilijan Kolbe pobjegao jedan logoraš, zapovjednik logora KarlFrisch za kaznu je osudio deseticu logoraša na smrt glađu u "bunkeru gladi". Među osuđenima bio je i Franz Gajowniczek, koji je kod kuće imao ženu i dvoje djece. Bio je zdvojan znanjući da ide u strašnu smrt.

Sv. Marija Magdalena

Maksimilijan Kolbe se nato dragovoljno prijavio u bunker mjesto njega. Zapovjednik logora složio se sa zamjenom. Iz bunkera su se prvih dana čuli molitva i pjevanje, ali svakim danom slabije. Bez hrane i pića osuđenici su jedan za drugim umirali. Uoči Velike Gospe, 14. kolovoza 1941. još je samo Maksimilijan davao znakove života. Skončali su ga

injekcijom fenola, a tijelo mu sažgali u krematoriju. Proglašen je svetim 17. listopada 1971. U kalendaru mu je spomendan 14. kolovoza.

Marcel. Etimologija imena nije sasvim jasna. Latinski je oblik Marcellus (starorimsko obiteljsko ime) i smatra se umanjenicom od Marcus (Marko). Za Marcus drži se da je kratica od Marticus i prvotno znači onaj koji pripada bogu rata Marsu.Ime se grana u mnogo muških i ženskih oblika: Maki, Mako, Makica, Maro, Marcelo, Marcelino, Marselino, Marčelo; Marcela, Cela, Celka, Marcelina, Marselina, Elina,Lina, Linica...Među svecima je Marcel I. papa. Bio je na čelu Crkve godinu dana i umro uizgnanstvu godine 308. U kalendaru je 16. siječnja.Vrijedno je spomenuti svetog Marcela iz Tangera (Maroko), mučenika, časnika ucarskoj vojsci. Kao kršćanin nije htio sudjelovati u poganskim svečanostima i častitipoganske bogove. Mačem su mu odrubili glavu godine 298. u Tangeru. -

Malo je poznata i sveta Marcela, koja potječe iz starorimske plemićke obitelji Marselli. Živjela je u 4. stoljeću. Rano je izgubila oca i uskoro nakon udaje muža. U njezinoj su se palači sabirale kršćanske žene, proučavale Sveto pismo, njegovale intenzivni kršćanski i kulturni život i promicale djela ljubavi prema bližnjemu. Sveti Jeronim poučavao ju je u filološkim, egzegetskim i katehetskim temama i dopisivao se s njom. Kad su Goti pod Alarikom godine 410. opljačkali Rim, Marcela je teško zlostavljana i ubrzo zatim umrla. Spomendan joj je 31. siječnja, ali se malokad susreće u običnom kalendaru. Na dan 18. lipnja spomendan je svetog Marcelijana, koji je zajedno s bratom Markom (obojska su bili đakoni) mučen u Rimu početkom 4. stoljeća. Na dan 26. travnja neki kalendar donose svetog Marcel(in)a.

Radi se o gore spomenutom papi koji je upravljao Crkvom od godine 296. do 304. Prema novijim istraživanjima on je umro16. siječnja, i njegov je spomendan 26. travnja dokinut, ali se još uvijek nađe ukalendarima.

Nastavit će se...

Fra Marko Kovačić

Fra Marko Kovačić rodio se 4. srpnja 1938. u selu Podbrđu, župa Kotor Varoš od oca Stipe i majke Luce r. Zeba. Osnovnu školu završio je u Zabrđu (1947-1955), Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom (1955-1959) te franjevačku teologiju u Sarajevu (1960-1967).

U franjevački red stupio je oblačenjem franjevačkoga habita u Kraljevoj Sutjesci 15.7.1959,

svečane zavjete je položio je u Sarajevu 16.7.1965. a za svećenika je zaređen u Sarajevu 10. 7.1966. U provinciji Bosni Srebrenoj obnašao je službe župnoga vikara na Plehanu, Petričevcu, Busovači i u Breškama a župnika u Kotor Varošu, Lepenici, Zoviku, Vijaci, Osovi, Dobretićima, Šurkovcu i Ivanjskoj. U zasluženu mirovinu dolazi u samostan sv. Luke u Jajcu 2016. i dok mu je zdravlje dopuštalo aktivno je sudjelovao u pastoralu župe. Teška bolest ga je zaustavila, ali on joj se nije predavao. Ipak, na blagdan sv. Josipa, 19. ožujka 2018. u 13.30 predao je dušu svome Stvoritelju. Ja ću ovdje kratko napomenuti nekoliko stvari. Fra Marko je volio svoju zemlju, svoj narod a na prvome mjestu bio je njegov i naš Kotor Varoš. To je i dokazao svojim radom kao župnik, boreći se neustrašivo za svoju župu Nije se strašio preuzeti službe u opustošenim Dobretićima kao i u skoro potpunu rastjeranim župama Šurkovcu i Ivanjskoj.

Njegova izričita želja bila je da se njegovo tijelo pokopa u Rokovu groblju. Također, fra Marko je volio svoj samostan iz kojega se preselio u vječnost.

Mene kao svećenika i gvardijana posebno je oduševila fra Markova predanost u Božje ruke. Dok se još nije toliko opazala na njegovome tijelu teška bolest koja ga je pogodila fra Marko je zatražio sakrament bolesničkog pomazanja koji sam mu podijelio. Njegova predanost Božjoj volji me je oduševila. I kada sam mu nosio sakrament pričesti, tako ga je radosno i zahvalno primao. Fra Marko, hvala ti na tome svjedočanstvu. Hvala ti za sve što si uradio za našu provinciju, naš narod, našu župu, te naš samostan u Jajcu.

Želio bih ovdje posebno zahvaliti onima koji su u zadnjim mjesecima teške bolesti bili fra Marku stalno pri ruci; našem vikaru fra Mariju Jeliću, kao i drugoj braći, našoj kuharici Dragici Bilandžija, a posebno na nesebičnoj pomoći Ruži Cvitanović koja mu je dugi niz godina bila domaćica, sestra, prijateljica a u najtežim mjesecima bolesti njegovateljica. Neka ih dobri Bog nagradi za njihovu dobrotu.

Iskrenu sućut izražavam bratu Jaki, sestrama Ivuši, Jeli i Anđi, njihovim obiteljima kao i svima onima koji su s fra Markom bili povezani rodbin ski i prijateljstvom.

PRELOM KOSTIJU

PITANJE

Moja će sestra uskoro imati 40 godina. Često joj se dogodi, pa i pri manjem padu, da slomi neku kost. U bolnici joj to saniraju, ali stalno strahuje kada će se to opet dogoditi. Ima li nekih biljnih pripravaka kojima bi olakšala svoju nevolju?

ODGOVOR

Prijelom kosti je potpuni ili djelomični (napuknuće) prekid kosti zbog pada, udarca ili nekog drugog načina ozljeđivanja. Prijelom (kostolom, fractura) pospješuje slabost (poroznost, šupljikavost) kostiju (osteoporoza) koja se pojavljuje kod starijih osoba. Na mjestu prijeloma pojavljuju se jaka bol, otekline, krvni podljev i iskrivljenje. Učestali prijelomi kod mlađih osoba uvijek su indicacija za daljnju medicinsku obradu.

U hrvatskim je bolnicama u 2008. godini ležalo 6.109 bolesnika zbog prijeloma bedrene kosti (femura, na popisu svih bolesti zauzima 21. mjesto), 4.767 zbog prijeloma potkoljenice ili nožnoga zgloba, 2.365 zbog prijeloma ramena i nadlaktice, 2.279 zbog prijeloma podlaktice, 2.268 zbog prijeloma rebara, prsne kosti i torakalne kralježnice, 1.927 zbog prijeloma lubanje i kosti lica i 1.614 zbog prijeloma lumbalne kralježnice i zdjelice. U tu statistiku nisu uključeni oni koji su obrađeni ambulantno (slikani, stavljen im gips i odmah otpušteni na kućnu njegu). Katkad je prijelom teško razlikovati od uguanaća pa je svaku takvu ozljedu potrebno medicinski zbrinuti. Liječenje će pospješiti biljni pripravci.

Oblozi. Dođe li do prijeloma, pogođeni

Vi pitate, fra Juro odgovara

dio treba udlagama i povojima učiniti nepokretnim da miruje i da se ne pomiče. Na prelomljeno mjesto odmah staviti mješavinu od svježega (mekanog) sira i sitno nasjeckane bananine kore. Umjesto toga možete staviti i oblog od svježih listova kelja: uzmete vanjske, velike listove kelja, dobro ih zgnječite bocom tako da izlazi sok i stavite kao oblog. Ako toga nemate pri ruci, stavite kao oblog led. Nakon sat vremena stavite oblog s iscjedinom brđanke (*Arnica montana*). U pola litre hladne vode dodajte dvije velike žlice te tinkture, umočite dobro lanenu krpu i njome omotajte bolna mjesta. Svakih pola sata stavljajte nove obloge. Kad stigne liječnik, sve prepustite njemu.

Prah gavezova korijena

(*Symphytiofficialisradix*). U ljekarni kupite mljeveni suhi gavezov korijen pa na mokru pamučnu krpu stavite taj prah i položite kao oblog na prelomljenu, ali namještenu kost. Obloge mijenjajte nakon 3-5 sati. Kost će mnogo brže zarasti. Oblaže se sve dok kosti ne zarastu. Ako je stavljen gips, onda tek poslije skidanja gipsa. Oblozi moraju biti tanki. Ne smije se mljeti sirov korijen i onda stavljati debele obloge, jer se masa tako stvrdne da se ne može rezati ni nožem!

Iscjedina brđanke (*Arnica montana*).

U litru 70-postotnog alkohola stavite 100 g svježih brđankinih cvjetova i ostavite na suncu ili na toplom mjestu 14 dana. Nakon toga procijedite i dobro istisnite te ulijte u tamnu bocu. Tinkтуру držite 10 dana u mračnom i hladnom prostoru, ponovno procijedite i ulijte u tamnu bocu. Gotovu iscjedinu čuvajte na hladnom i tamnom mjestu. Rok trajanja je, ako se ne otvara, i desetak godina. Mažu se oboljela mjesta ili se miješa s vodom u omjeru 3:10 i stavlja kao oblog.

Uvarak od crnoga sljeza

(*Malvasilvestris*). Uzmite dva pregršta crnoga sljeza, stavite u tri litre hladne vode, ostavite 12 sati poklopljeno, pustite da provri, procijedite i ostavite da se ohladi. Uvarkom perite prelomljeno mjesto, namačite ga u njemu ili svaki sat stavljajte obloge. Otekline nastale zbog prijeloma ubrzo će splasnuti ili potpuno nestati.

Arnica Globuli D4. To je homeopatski pripravak napravljen od iscjedine brđankinih cvjetova, a možete ga nabaviti u ljekarni. U šalici vode rastopite pet zrnaca i svaki sat uzmite gutljaj te ga držite u ustima 5-10 minuta pa ispljunite.

Planinska vrkuta (*Alchemilla glabra*).

U šalicu vrele vode stavite dvije vrhom pune male žlice vrkute, ostavite 15 minuta poklopljeno, procijedite te popijte toplo i na gutljaje. Na dan popijte tri šalice čaja. Nakon tri tjedna pijenja čaja, pauzirajte tjedan dana pa ponovite kuru.

Gavezovo ulje (*Symphytiae theroleum*).

U litru maslinova ulja stavite 250 g gavezova korijena (*Symphytiofficialisradix*), sitno nasjeckanoga svježeg ili suhoga mljevenog, ostavite na suncu ili na toplome četiri tjedna, procijedite i dobro istisnite. Uljite u tamnu bocu i čuvajte na hladnom i tamnom mjestu. Slomljeno područje i oko njega namažite uljem, a preko noći stavite obloge od njega. Kost će zarasti deset puta brže.

Iscjedina gaveza. U litru 90-postotne vinske žeste (alkohol dobiven destilacijom vina) stavite 250 g gavezova korijena

(*Symphytiofficialisradix*), sitno nasjeckana svježega ili suhoga mljevenog, ostavite na suncu ili na toplome četiri tjedna, procijedite i dobro istisnite. Uljite u tamnu bocu i čuvajte na hladnom i tamnom mjestu. Slomljeno područje i oko njega namažite tinkturom razblaženom vodom u omjeru 1:3, a preko noći stavite obloge od toga. Kost će zarasti

deset puta brže. Preporučujem da navečer prije spavanja namažete slomljeno mjesto razrijeđenom iscjedinom gaveza, potom stavite sat vremena oblog s razrijeđenom iscjedinom, a onda oblog od gavezova ulja i ostavite preko noći.

Kapsule od hrskavice morskoga psa **Sharkcartilage** (po 750 mg) preko pokosnice potiču zarastanje kosti. Uzimati dva puta po jednu kapsulu najmanje dva mjeseca.

Zarastanju kosti pomaže prirodni pripravak **Aufbaukalk 1 i 2** (Weleda). To su prašci na bazi kalcija i kalcijeva fosfata (apatita). Broj 1 se uzme ujutro – pola male žlice, a broj 2 navečer također pola male žlice. Preporučuje se uzimati dva mjeseca.

POVIŠENI KRVNI TLAK PITANJE

Moj muž i ja imamo visoki krvni tlak. Liječnik nam je rekao da su posljedice visokoga tlaka često katastrofalne. Uz lijekove bismo željeli primijeniti ljekovite biljke i alternativni način liječenja. Što nam savjetujete?

ODGOVOR

Krvni tlak je tlak koji mjerimo unutar arterijskoga dijela krvnožilnog sustava. Postojanje krvnoga tlaka omogućuje gibanje krvi kroz sve naše arterije i kapilare i dotok krvi u sve naše organe. Vrijednosti krvnoga tlaka ovise o radu srčanog mišića, ali i o stanju krvnih žila. Krv mora neometano prolaziti krvnim žilama, a kod odrasle osobe to je put dug 100 tisuća kilometara. Cirkulaciju pokreće skupljanje (kontrakcija) srčanoga mišića. Jako je važno da je dotok krvi u sve organe u cijelome tijelu stabilan i jednolik. U tome veliku ulogu ima elastičnost velikih arterija koje između dvaju srčanih otkucaja dalje potiskuju krv do perifernih dijelova krvotoka. Kako bi se to postiglo, jako je važno i da srce ravnomjerno kuca, odnosno da se ravnomjerno skuplja i opušta.

Ritam srčanoga rada osjećamo kao otkucaje bila (pulsa), a događaju se u prosjeku oko 70 puta u minuti (normala je od 50 do 100 otkucaja srca u jednoj minuti), ukupno više od 100 tisuća puta u jednom danu. Za srce je to

naporno jer ono neprekidno stavlja u pokret oko pet do šest litara krvi. Srce istiskuje krv u početni dio arterijske krvne mreže u žilu koja se naziva aortom, a u jednom stiskanju (kontrakciji) istisne se oko 70 mililitara krvi. Kada se srce skupi (stegne), povisi se tlak u arterijama, a najviša se točka toga tlaka zove sistolički krvni tlak – pri mjerenju njime se označuje prvi izmjereni broj. Nakon toga, najvišeg tlaka – pritiska u fazi opuštanja (relaksacije) srčanoga mišića, odnosno kratke stanke za oporavak srca dolazi do pada tlaka u arterijama. Najniža izmjerena vrijednost u toj se fazi naziva dijastoličkim tlakom. On se u mjerenju navodi kao drugi broj. Ako krvni tlak prijeđe 130/85 milimetara žive (mm Hg), a svakako ako je u više mjerenja bio 140/90 i više, mora ga se redovito pratiti i prema potrebi liječiti.

Opasno je ako se visoki krvni tlak (*hypertensio ili hypertonia*) ne liječi. On uzrokuje oštećenje krvnih žila i nastaje rizik od srčanog i moždanog udara. Što smo stariji, moramo i krvni tlak sve ozbiljnije uzimati u obzir. Zbog primarne hipertenzije u hrvatske je bolnice u 2008. primljeno 6.237 bolesnika koji su ondje proveli 56.282 dana (prosječno po devet dana). Cerebrovaskularne bolesti (koje se prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti označuju s I60-I69) uzrok su 15% svih smrti i drugi vodeći uzrok smrtnosti u Hrvatskoj u 2008. godini. Stoga osobama s visokim krvnim tlakom savjetujem da uz lijekove i savjete liječnika svakako čine sljedeće.

Čaj od imele (*Viscum album*). U staklenu posudu stavite navečer dvije šalice hladne vode, dodajte dvije male žlice imelinih listova i ostavite preko noći (10-12 sati) poklopljeno. Ujutro samo podgrijte te popijte šalicu čaja na

gutljaje, a drugu šalicu popijte predvečer. Kura traje tri tjedna, jedan tjedan stanke pa opet pijte tri tjedna... i sve tako tijekom tri mjeseca. Čaj istodobno smanjuje visoki tlak i povećava niski. Za vrijeme kure jedite dosta prirodne riže i zelene salate s rajčicom i lukom, puno kuhanoga krumpira, kupusa, crvenoga kupusa, cvjetače, jabuka, banana i jagoda.

Čaj od stolisnika

(*Achillea millefolium*), **ružmarina** (*Rosmarinus officinalis*) i **gospine trave** (*Hypericum perforatum*). Kad se u žena uoči klimakterija pojave srčane smetnje i povišeni krvni tlak, pomaže da ujutro popiju šalicu čaja od stolisnika, tijekom dana šalicu čaja od ružmarina i navečer šalicu čaja od gospine trave. Čajeve morate piti barem tri tjedna.

Čaj od stolisnika

(*Achillea millefolium*). U svako godišnje doba vrlo je koristan čaj od stolisnika. On snižava visoki ili povišeni krvni tlak te istodobno jača žuč i jetru. U žena pozitivno djeluje na maternicu, jajnike i čitav trbuh, a u muškaraca na sjemenike (testise).

Čaj od metvice (*Mentha piperita*). U šalicu vrelе vode stavite vrhom punu malu žlicu metvice, ostavite pet minuta poklopljeno, procijedite te popijte toplo i na gutljaje. Ujutro i navečer popijte po šalicu čaja. Kura traje tri tjedna, zatim tjedan pauzirajte pa ponovite kuru još tri tjedna. Umjesto čaja možete žlicu praha mljevene metvice staviti u šalicu kiselog mlijeka i, nakon što je stajala poklopljena sat vremena, popiti je tijekom večere.

Čaj od bijeloga gloga

(*Crataegus monogyna*). Stavite dvije male žlice glogovih cvjetova i plodova u šalicu vrelе vode, ostavite pet minuta poklopljeno, procijedite, ulijte u termosicu te popijte toplo i na gutljaje. Na dan popijte 2-3 šalice čaja. On ne smanjuje visoki krvni tlak, ali pojačava i normalizira cirkulaciju krvi u srcu i jača srčani mišić. Osim toga, sadržava glikozid, za srce ljekovitu tvar koja pojačava djelovanje srca, smanjuje frekvenciju srčanoga bila.

Nastavit će se...

Oslobodimo se plastike

BREAK FREE FROM PLASTIC

Kompanije planiraju ukloniti milijune tona plastike iz mora i oceana i koristiti je za proizvodnju i pakiranje. Vodeće kompanije u svojim industrijama pokreću skupinu (group) za smanjenje otpada u morima i oceanima, saopćeno je iz firme Hauska&Partner iz Zagreba.

Među industrijskim gigantima su: Dell, General Motors, Microsoft, TrekBicycle, Herman Miller, Interface, Humanscale, Bureo, Van de Sant te drugi.

Svaka će kompanija testirati mogućnosti uključivanja plastike iz oceana u proizvodnju ili pakiranja kako bi smanjila potrošnju izvorne plastike u poslovanju i dobavljačkom lancu.

Kompanije će formirati otvorenu suradničku inicijativu pod nazivom NextWave.

Next Wave okuplja vodeće tehnološke kao i kompanije usmjerene na prodaju krajnjim korisnicima. Potporu projektu pružaju Program Ujedinjenih nacija za okoliš, Institut 5Gyres iz Los Angelesa, Londonsko zoološko društvo i Institut New Materials Univerziteta u Georgiji....

Ovo je zanimljiva vijest TV Al Jazeera naslovljena „Industrijski giganti u borbi za očuvanje mora i oceana“. Međutim, ima i onih što misle da to nije dobro, pa traže potpunu zabranu proizvodnje plastike. Kako smo mi proučavali povijest po pojedinim razdobljima (kamen, željezo...) u dalekoj budućnosti naše vrijeme će možda zvati VRIJEME PLASTIKE.

www.balkans.aljazeera.net/vijesti

Velike količine plastičnog otpada su i na kopnu, pa se moramo svi potruditi smanjiti taj otpad.

U „Oslobođenju“ 5.3.2018. piše: „Dok se u Bruxellesu donose strategije (misli na Parlamentu EU) u Amsterdamu se djeluje. Supermarket u tom nizozemskom gradu dokazao je da se više od 700 namirnica može ponuditi na prodaju, a da pri tom ne bude u plastičnom pakiranju. Trgovački lanac Ekoplaza u svojoj je trgovini u Amsterdamu ovog tjedna otvorio, mediji tvrde, prvi na svijetu –cijeli odjel bez plastike. Meso, riža, umaci, čokolada, jogurt: umjesto u plastiku, ovi su proizvodi upakirani u kartonsku, staklenu ili metalnu ambalažu...“

(L. Koroman)

www.greenpeace.org/croatia/hr

Greenpeace u okviru pokreta Break Free FromPlastic (Oslobodimo se plastike) predstavlja novi način razotkrivanja onečišćivača mora i oceana.

Od 5. do 6. listopada 2017. na Malti je održana globalna Konferencija na visokoj razini OurOceans 2017 pod pokroviteljstvom povjerenika Europske komisije za okoliš, pomorstvo i ribarstvo, Karmenu Vella. Pokret Break Free FromPlastic traži od glavnih krivaca za onečišćenje, napose kompanija koje proizvode kratkotrajnu robu široke potrošnje poput Nestléa, Unilevera, Procter & Gamblea, Coca-Cole i PepsiCola da prestanu proizvoditi plastiku za jednokratnu uporabu te od zakonodavaca da donesu zakone koji takvu proizvodnju zabranjuju.

Pokret Break Free FromPlastic, kojemu pripada i Greenpeace, apelira na lokalne zajednice diljem svijeta da mu se pridruže te utvrđivanjem robnih marki prilikom čišćenja plaža utvrde

koji su glavni svjetski onečišćivači plastikom. Jednu takvu akciju osmodnevnog čišćenja plaže odnosno "inspekcije robnih marki" uspješno je u rujnu 2017. provela velika skupina volontera na Filipinima. Sada su takve "inspekcije" krenule i u drugim zemljama poput Hrvatske, Španjolske i Nizozemske. Preliminarni rezultati upiru prst u svjetski poznate robne marke međunarodnih proizvođača kratkotrajnih proizvoda široke potrošnje; Nestlé, Unilever, Procter & Gamble, Colgate-Palmolive, PepsiCo i Coca-Co. Nedvojbeno je, stoga, da trebaju preuzeti i odgovornost" rekla je dr. Sandra Schöttner, voditeljica kampanje iz njemačkog Greepeacea, naglašavajući da je jedino rješenje zaustaviti tu praksu razvojem alternativnih oblika pakiranja. Svi podaci i pojedinosti o metodi istraživanja dostupni su na <http://plasticpolluters.org>.

Institucije Europske unije i država članica upravo revidiraju zakone o otpadu, a Europska komisija namjerava do kraja 2017. objaviti Strategiju postupanja s plastikom u kružnom gospodarstvu. Evo što kaže Delphine Levi Alvares, europska koordinatorica pokreta Break Free From Plastic: "Ovo nam je jedinstvena prilika da krenemo rješavati problem onečišćenja mora otpadom od samog ishodišta i pridonosimo postizanju ciljeva održiva razvoja. Apeliramo na Europsku komisiju i države članice da donesu zajednički, obavezujući cilj smanjenja morskog otpada i u okviru buduće strategije postupanja s plastikom poduzmu zakonske mjere kako bi se značajno smanjila uporaba jednokratne plastike i mikroplastike. Europska unija već je stavila sprječavanje i smanjenje otpada na vrh popisa prioriteta..."

Greenpeace i više od 900 nevladinih udruga iz cijeloga svijeta su članovi pokreta Break Free FromPlastic, koji budućnost vidi bez onečišćenja plastikom...

Putovanje u Fatimu, Lurd i Padovu

U špilji ukazanja 5.7. misu smo slavili sa skupinom hodočasnika iz našeg Bugojna. Predslavio vlč. Marko Majstorović, a suslavili su svećenici iz naše skupine i fra Zoran Tadić, župnik iz Bugojna. Nakon upoznavanja sa svetištem i drugim znamenitostima u Lurdu, svatko je, u nekoj kapelici, sa svojim osobnim mislima i molitvama. U poslijepodnevnim satima molili smo Put križa. Postaja polaganja u grob ukomponirana je u prirodnu stijenu. Postaje Križnog puta i kapelu u čast sv. Stjepana izgradili su Mađari na spomen ustanka 1956. Naime, od 23.10. do 10.11.1956. u Budimpešti je narod želio srušiti sovjetsku vlast. Srušen je Staljinov spomenik, paljenje knjige u zgradi partijskih novina... No Rusi su to smirili tenkovima. Mnogi su poginuli, a neki pobjegli. Imre Nagy i dio vlade sklonili su se u jugoslavensko veleposlanstvo, ali ih je Jugoslavija izručila sovjeticima. Svi su odvedeni u Rumunjsku i ondje smaknuti. Navečer smo sudjelovali u procesiji hodočasnika sa svijećama. I ovdje kao i u Fatimi krunica se moli na mnogo jezika - prema prijavljenim skupinama. Iza svakog desetka zbor pjeva Gospi. Jedan napjev je otpjevan na hrvatskom. Sutra 6.7. ujutro misuu kapelici sv. Patrika, predslavio vlč. Vlatko Rosić. Ostavljamo Lurdsko svetište.

Zaustavljamo se u Carcassoneu u Francuskoj. Grad s 44 000 stanovnika udaljene od Toulousea 90 km. Razgledamo srednjovjekovne utvrde, katedralu iz 11. stoljeća. U Carcassoneu su utvrde najočuvanije u Europi. Dvostruki bedemi s 50 obrambenih kula. Noviji dio grada je na drugoj strani rijeke Aude. Carcassone je bio središte katarske kulture u 11.-14. stoljeću.

Nastavljamo putovanje uz Azurnu obalu. Oko Monaca požari. Gase ih zrakoplovima. Naše putovanje se bliži kraju. Idemo u Acqui Terme, naše zadnje spavaliste. Skrećemo s autoceste i naš dugački autobus sa 65 putnika drnda planinskim putem. Moram naglasiti da smo se vozili divnim autocestama i do sada nisam znala da sjedim iznad kotača autobusa.

Krivine su nevjerovatne. Svi su usplahirili. „Sigurno je spavanje i hrana gratis, ako preživimo, sutra ne smijemo doručkovati“, čuje se u autobusu. Naš putovođa Marjanović kaže da se ne bunimo, jer je to jedinstvena prigoda da uživamo u Alpama. Sretno smo stigli u Acqui Terme – planinsko banjsko lječilište – sumporne toplice poznate još od antike. Kada je gosp. Marjanović konačno rekao da sutra nastavljamo put autocestom, ne vraćamo se ovim planinskim putem, svi su bili sretni. Smještamo se u hotelu Valentino. Nakon večere kratka šetnja i uživanje u planinskom zraku.

Poslije doručka 7.7. ponovno smo u autobusu do Padove. Na ovom putovanju Padova je naše zadnje hodočasničko odredište, smještena u talijanskoj provinciji Veneto. Grad s 200 000 stanovnika. Naselje postojalo u neolitikumu. Raslo, i propadalo u ovisnosti od povijesnih okolnosti. Od rimskog vremena, preko Gota, Langobarda do mletačke vlasti. Potom je u sustavu Austrije, Napoleona, a od 1866. u novonastaloj kraljevini Italiji. U Padovi su djelovali Dante, Giotto, Galileo... Ovdje je sveučilište od 1222. Botanički vrt iz 1545 sada je pod UNESCO-vom zaštitom. Mi smo u Padovi zbog sv. Ante (Lisabonskog) Padovanskog i sv. Leopolda Bogdana Mandića.

Sv. Anto s malim Isusom u Padovi

U bazilici sv. Antuna, odnosno mjestu njegovih zemnih ostataka euharistiju predslavi fra Petar Karajica. Jedna je to od najpoznatijih i najposjećenijih crkava u kršćanskom svijetu koja, osim groba ovog sveca, čuva i brojna umjetnička djela. Bazilika ima devet kapelica, osam kupola, mnogo slika s prikazom Gospe... Središnje mjesto zauzima kapelica sv. Ante s njegovim grobom. Hodočasnici iz cijelog svijeta i turisti u tihom hodu i molitvi iskazuju svoje želje i zahvale Bogu po zagovoru ovog svetog čudotvorca, nalazitelja izgubljenih stvari, zaštitnika bolesnih, djece – nema tko se ne utječe sv. Anti - svecu cijelog svijeta.

Bazilika Sv. Ante u Padovi

Uz nju je i kapelica relikvija koja, uz svete moći, čuva i kamen na kojem se sv. Anto često odmarao. No, bazilika krije još jednu znamenitost. Naime, u njezinom prezbiteriju nalazi se veliki svijećnjak koji je svojom veličinom i umjetničkom izradom proglašen najljepšim svijećnjakom na svijetu. Uz baziliku je i franjevački samostan, sastavljen od nekoliko zgrada, od kojih je posebno atraktivan Klaustar magnolije, nazvan po najvećoj magnoliji koju smo ikada vidjeli, a koja raste na sredini travnjaka ispred koje je kip sv. Ante s malim Isusom.

Crkva Sv. Leopolda

Fra Pero na misi u Padovi

U kratkoj smo posjeti veličanstvenoj crkvi sv. Justine mučenice iz Dioklecijanova vremena, zaštitnice Padove. Osim sarkofaga s relikvijama sv. Justine, ujedno i glavnog crkvenog oltara, bazilika čuva i relikvije sv. evanđelista: Luke i Mateja. Sv. Luka je rođen u Antiohiji. Neki smatraju da je umro u dubokoj starosti. Bio je suradnik sv. Pavla i njegov suputnik na misijskim putovanjima. Napisao je Evanđelje i Djela apostolska. Neki podatci govore da je bio liječnik, a spominje se i kao slikar Isusa i Majke Božje. Postoji nekoliko slika Blažene djevice Marije za koje se vjeruje da ih je naslikao upravo sv. Luka, pa i ova koja se nalazi ovdje iznad njegova sarkofaga. Matej (LeviAlfejev) apostol bio je carinik,

ubiratelj poreza (Židov u službi okupatorske rimske vlasti).

Potom dolazimo u svetište skromnog sveca sv. Leopolda Mandića (Herceg Novi 12.6.1866. – Padova 30.7.1942.). Dvanaesto je dijete u obitelji koja potječe iz Bosne. Od djetinjstva ga rastuživalo što se ljudi različitih vjera ne slažu i ne vole. Odlučio je svoj život žrtvovati za slogu među pravoslavicima i katolicima. Živio je u molitvi i strogoj pokori. Imao je dar poznavanja savjesti, pa je po cijele dane ispovijedao. Došli smo ovom svecu, koji leži u staklenom kovčegu kao da je jučer umro. Kratko smo u crkvi. Svatko je sa svojim mislima i molitvama pred relikvijama njegove desne ruke (spomen na brojne blagoslove i odrješenja koja je učinio tom rukom sobici za ispovijed - tzv. salončiću ljubavnosti). Tu je, naime, ovaj svetac, poznati ispovjednik i tješitelj, više od 40 godina ispovijedao i davao blagoslov onima koji su dolazili želeći svoje obraćenje. Kažu da su ponekad i satima čekali u redu kako bi došli k sv. Leopoldu na ispovijed. Zanimljivo je da 1944. samostan bombardiran. Neoštećena je ostala sobica za ispovijed i kip Bezgrješne pred kojim se sv. Leopold molio svako jutro stavljajući svježevijet.

Imamo Leopoldovo svetište i u našoj domovini. U Maglaju je 17.6.1979. otvoreno prvo svetište sv. Leopolda na području bivše Jugoslavije. U moćniku ovog svetišta nalazi se najveća relikvija sv. Leopolda u našoj zemlji – dio njegove svete desnice. Vrlo je značajna i ispovjedaonica, koja je u svim pojedinostima vjerna kopija ispovjedaonice u samostanu Svetog križa u Padovi. U Sarajevu na Briješću je župa posvećena sv. Leopoldu Mandiću. U rodnom gradu sv. Leopolda u Hercegrovom (C. Gora) gradski park nosi ime ovog sveca.

Fra Pero, završetak križnog puta

Sv. Leopold Bogdan Mandić

Svatko hodočasti iz razloga samo njemu poznatih. Ali, posjećujući tolika znamenita mjesta vidjeli smo samo upornost u molitvi, poniznost i solidarnost. Želimo li prihvatiti poniznost, strpljivost otvarajući se Božjoj milosti? Koliko ćemo i hoćemo li se promijeniti?

Nadam se da ćete sami poželjeti posjetiti neko od ovih mjesta i svetišta.

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

Dok je djevojka odgovarala na postavljeno pitanje, profesor se ljuljao na stolici. U jednom momentu, stolica pukne a profesor padne na pod. Djevojka koja nije mogla da izdrži, prasne u smijeh.

Ustaje profesor, i brišući svoj kaput govori:

- "Jaooo, kolegicee, što mi padosmo!"
Objašnjava stari student svom cimeru brucošu:

- Znaš, na faksu su ti najteže prve tri godine. A onda upišeš drugu.

Ulazi Cigo u ordinaciju, i s vrata kaže:
- Doktore, treba mi potvrda da ne mogu raditi.

Doktor pita:

- A, što ti falj?

- Pa, ta potvrda!

U policijskoj postaji zvoni telefon:

- Policijo, upomoć, policijo! Ušla mi je mačka u stan!

- Halo, gospođo, nemojte se zbog toga toliko uznemiravati!

- Kakva crna gospođa, ja sam papiga!

Razgovaraju Mujo i Haso:

- Ne mogu spavati, - kaže Mujo, - pun sam dugova.

A ti?

- K'o beba.

- Kako bolan, kad si dužan kao i ja?

- Sat spavam, sat plaćem.

Nastavnik matematike pita Pericu:

- Čuo sam Perice, da si brz u računanju. Koliko je 32 x 26?

Perica:

- 750!

Nastavnik:

- To nije ni blizu.

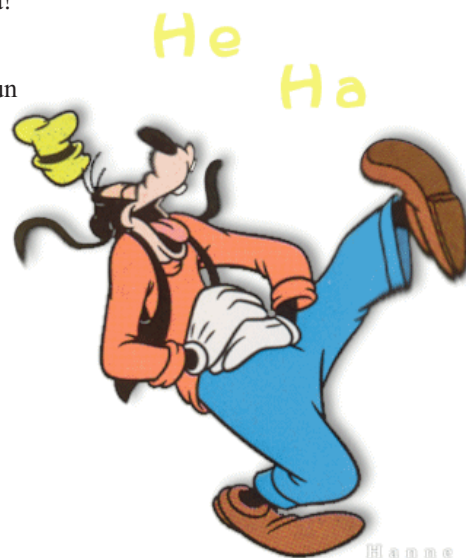
Perica:

- Ali je bilo brzo!

-Kako se zoveš

-Nikolina...

-Pa, ne pitam te čija si, već kako se zoveš...

Rum kasato kolač

Sastojci

- 300 g krumpira,
- 300 g keksa mljevenog,
- 200 g čokolade,
- 140 g margarina,
- 200 g prah šećer,
- 1 žlica kaka,
- 2 žlice ruma,
- 1 žlica ulja.

Priprema

Skuhati 300 gr krumpira, ocijediti, ispasirati, dodati mu 100 g čokolade, 100 g margarina. Sjediniti. Čokolada se od toplote krumpira topi kao i margarin, ili prethodno ih otopite.

Nakon toga dodati 300 g mljevenog keksa (može i posni), 200 g prah šećera, 1 žlicu kaka, 2 žlice ruma ili po želji.

Formirati kolač-ploču, na dasci, ili u kalupu. Ostaviti da se stegne i ohladi. Otopiti na pari 100 g čokolade, 40 g margarina, 1 žlica ulja. Umakati kolačiće sa gornje strane ili preliti preko cijelog kolača u kalupu. Ja sam ih pravila pojedinačno na dasci pomoću noža. Izašlo je 45 kom.

U slast!

Nema raja bez rodnoga kraja!